

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«УКРГРУПППРОЕКТ ПЛЮС»
РОЗРОБЛЕННЯ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

**ЗВІТ
ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
ПРОЕКТУ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО
ПЛАНУВАННЯ ГЕНЕРАЛЬНОГО ПЛАНУ
СМТ ЛИСЯНКА ЗВЕНИГОРОДСЬКОГО РАЙОНУ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Замовник: виконавчий комітет Лисянської селищної ради

Договір: №82/22 від 15.12.2022 р.

Директор
ТОВ «УКРГРУПППРОЕКТ ПЛЮС»

Оксана ПІСКОВСЬКА

КИЇВ 2023

ЗМІСТ

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ	4
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	5
РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.....	6
1.1 Основні цілі документа державного планування	6
1.2 Зв'язок проекту Генерального плану із іншими ДДП.....	7
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО	10
2.1 Економіко-географічні особливості	10
2.2 Ландшафти та геологія	10
2.3 Земельні ресурси та ґрунти.....	11
2.4 Надра	12
2.5 Клімат	12
2.6 Повітряний басейн	13
2.7 Водні ресурси.....	15
2.8 Біорізноманіття, флора та фауна	17
2.9 Радіаційний фон.....	18
2.10 Електромагнітне забруднення.....	19
2.11 Акустичний режим.....	20
2.12 Природоохоронні території та об'єкти	20
2.13 Об'єкти культурної спадщини.....	22
2.14 Поводження з відходами.....	23
2.15 Безпека життєдіяльності населення та його здоров'я.....	24
РОЗДІЛ 3 ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ	26
3.1 Стратегічні цілі та перспективи розвитку.....	26
3.2 Оцінка ймовірного впливу планованої діяльності на довкілля.....	26
РОЗДІЛ 4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ.....	33
4.1 Ключові екологічні проблеми	33
4.2 SWOT – аналіз екологічної ситуації населеного пункту.....	34
РОЗДІЛ 5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	37
РОЗДІЛ 6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ, ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ	39
РОЗДІЛ 7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ПРОЄКТУ ДЕТАЛЬНОГО ПЛАНУ ТЕРИТОРІЇ..	42
7.1 Заходи зменшення впливу на стан атмосферного повітря	42
7.2 Заходи зменшення впливу на стан земельних ресурсів та ґрунтів.....	44

7.3 Охорона поверхневих та підземних вод.....	45
7.4 Охорона територій та об'єктів природно-заповідного фонду, інших природоохоронних територій та екологічної мережі.....	48
7.5 Охорона територій та об'єктів історико-культурної спадщини.....	50
7.6 Заходи зменшення акустичного, вібраційного забруднення.....	50
7.7 Збереження та належний догляд за зеленими насадженнями.....	51
7.8 Заходи боротьби проти спалювання промислових та побутових відходів, у тому числі рослинних залишків.....	53
7.9 Санітарне очищення території.....	53
7.10 Утримання домашніх тварин в населених пунктах.....	55
7.11 Вплив на клімат.....	55
7.12 Планувальні обмеження.....	57
РОЗДІЛ 8. ОБГРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ.....	61
8.1 Обгрунтування вибору виправданих альтернатив.....	61
8.2 Опис здійснення стратегічної екологічної оцінки.....	62
8.3 Ускладнення, що виникли в процесі проведення СЕО.....	63
РОЗДІЛ 9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	64
РОЗДІЛ 10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	68
РОЗДІЛ 11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ.....	69
Додатки.....	71

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

Посада виконавця	Прізвище виконавця	Підпис
Еколог	Обуховська У.Б.	
Еколог		

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

СЕО – стратегічна екологічна оцінка.
ДДП – документ державного планування.
ГП – генеральний план.
МВВ – місце видалення відходів.
ТПВ – тверді побутові відходи.
РПВ – рідкі побутові відходи.
ГДК – гранично допустима концентрація.
ОС – очисні споруди.
КОС – каналізаційні очисні споруди.
НПС – навколишнє природне середовище.
СЗЗ – санітарно-захисна зона.
ЧАЕС – Чорнобильська атомна електростанція.
ГУ – головне управління.
РТО – радіотехнологічні об'єкти.
ЗУ – Закон України.
ДП – державне підприємство.
ДУ – державна установа.
ОЛЦ – обласний лабораторний центр.
МОЗ – міністерство охорони здоров'я.
НД – нормативна документація.
ВКУ – Водний Кодекс України.
ЗМІ – засоби масової інформації.
ДБН – державні будівельні норми.
ДСТУ – державний стандарт України.
ОСГ – особисте селянське господарство.
ВРХ – велика рогата худоба.
ГДВ – граничнодопустимий викид.
ГДС – граничнодопустимий скид.

РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Генеральний план (далі - ГП) населеного пункту є основним видом містобудівної документації на місцевому рівні, призначеної для обґрунтування довгострокової стратегії планування та забудови території населеного пункту, що розробляється на виконання статті 17 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».

Склад та зміст ГП визначається ДБН Б.1.1-14:2021 «Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні» та ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій». Рішення ГП мають відповідати вимогам чинного законодавства, державним будівельним нормам, санітарним правилам, державним стандартам України у сфері містобудування.

ГП визначає основні принципи і напрямки планувальної організації та функціонального призначення території, формування системи громадського обслуговування населення, організації вулично-дорожньої та транспортної мережі, інженерного обладнання, інженерної підготовки та благоустрою, цивільного захисту місцевості та громадян від небезпечних природних і техногенних процесів, охорони навколишнього природного середовища, охорони та збереження культурної спадщини, а також послідовної реалізації рішень, у тому числі етапність освоєння території.

В проекті проведено збір вихідних даних щодо розташування ділянки проектування, наявності природних, екологічних та інших містобудівних умов і обмежень її освоєння. Проведене ознайомлення з проектними матеріалами подібних комплексів, наданих інвестором. Надані пропозиції щодо містобудівного освоєння, організації функціонування території, розміщення інженерних споруд, тощо.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» документація державного планування підлягає стратегічній екологічній оцінці в порядку, встановленому Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Стратегічна екологічна оцінка розробляється на підставі рішення виконавчого комітету Лисянської селищної ради Звенигородського району Черкаської області №6/19-VIII від 24 лютого 2021 року та договору з виконавцем ТОВ «УКРГРУПППРОЕКТ ПЛЮС» №82/22 від 15.12.2022 року «Генеральний план смт Лисянка Звенигородського району Черкаської області». Стратегічна екологічна оцінка була розроблена для документу державного планування, а саме для ГП смт Лисянка, головною метою якого є обґрунтування довгострокової стратегії планування та забудови й/або іншого використання території населеного пункту, котрий розробляється та затверджується в інтересах жителів села з урахуванням державних, громадських, а також приватних інтересів.

СЕО здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проекті документу державного планування.

1.1 Основні цілі документа державного планування

- визначення перспективи територіального розвитку населеного пункту;
- визначення майбутніх потреб переважних напрямів використання території;
- розробка ефективної функціонально-планувальної організації територій села з урахуванням існуючих та перспективних планувальних обмежень санітарно-захисних, охоронних, протипожежних зон, прибережних захисних смуг, природоохоронних зон тощо;

- забезпечення раціонального використання земель для містобудівних потреб та розробка заходів із охорони навколишнього природного середовища;
- ліквідація недіючих промислово-господарських об'єктів та/або зміна їх функціонального призначення одночасно із забезпеченням екологічно-економічної оптимізації використання їх території шляхом планувального та санітарно-гігієнічного її облаштування (із обов'язковим врахуванням санітарно-захисних зон);
- підвищення рівня екологічної культури та свідомості населення села із забезпеченням ними раціонального використання та відтворення природних ресурсів (економне використання води, світла, природного газу, заборона використання питних вод для технічних цілей тощо);
- забезпечення реалізації державної політики у сфері заповідної справи, формування, збереження та використання екологічної мережі;
- оздоровлення водних акваторій, а саме: розчищення водойм (очистка мілководдя від мулу та рослинності) з подальшим упорядкуванням прибережних захисних смуг, ліквідація вигрібних колодязів та інших потенційних забруднювачів ґрунтів, а отже, і підземних вод;
- комплексне озеленення території села із подальшим дотриманням оздоровлення зелених насаджень (із врахуванням пило-, газо- та димостійкості рослин);
- активний розвиток загального благоустрою – підвищення ефективності соціальної та виробничої сфер діяльності місцевого населення;
- створення каналізації вод поверхневого стоку та очисних споруд для неї, будівництво господарсько-побутового каналізування із очисними спорудами для них;
- оперативне забезпечення постійного екологічного моніторингу за станом всіх компонентів навколишнього природного середовища.

Даний проєкт генерального плану території виконано відповідно до вимог Земельного Кодексу України, Водного Кодексу України, Законів України «Про основи містобудування», «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про землеустрій», «Про охорону навколишнього середовища», «Про стратегічну екологічну оцінку», нормативно-правових актів та нормативно-методичних положень Міністерства регіонального розвитку будівництва та житловокомунального господарства України.

При розробленні генерального плану враховуються схеми планування території області та району, стратегії та програми економічного, демографічного, екологічного, соціального розвитку відповідної території, програми розвитку інженерно-транспортної інфраструктури, охорони навколишнього природного середовища, охорони та збереження нерухомих об'єктів культурної спадщини та пам'яток археології, чинна містобудівна документація на місцевому рівні та проєктна документація, інформація містобудівного, земельного та інших кадастрів тощо.

1.2 Зв'язок проєкту Генерального плану із іншими ДДП

В підрозділі висвітлюється інформація про різні плани і програми, що діють на регіональному та місцевому рівнях, які в тій чи іншій мірі визначають передумови для прийняття проєктних рішень в даній містобудівній документації. Їх положення та завдання приймаються до уваги в процесі розроблення містобудівної документації та її стратегічної екологічної оцінки. Головні стратегічні документи, що мають відношення до проєкту Генерального плану перераховані нижче:

1) Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року.

Метою державної екологічної політики є досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем.

Згідно з Стратегією стратегічна екологічна оцінка та оцінка впливу на довкілля, як інструмент реалізації державної екологічної політики, дасть змогу запобігти негативному впливу на навколишнє природне середовище та встановити відповідність запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки.

2) Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року.

Метою Концепції є вдосконалення державної політики у сфері зміни клімату для досягнення сталого розвитку держави, створення правових та інституційних передумов для забезпечення поступового переходу до низьковуглецевого розвитку за умови економічної, енергетичної та екологічної безпеки і підвищення добробуту громадян.

Основними напрямками реалізації Концепції є: зміцнення інституційної спроможності щодо формування і забезпечення реалізації державної політики у сфері зміни клімату; запобігання зміні клімату через скорочення антропогенних викидів і збільшення абсорбції парникових газів та забезпечення поступового переходу до низьковуглецевого розвитку держави; адаптація до зміни клімату, підвищення опірності та зниження ризиків, пов'язаних із зміною клімату.

3) Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року.

Метою цієї Стратегії є створення умов для підвищення стандартів життя населення шляхом впровадження системного підходу до поводження з відходами на державному та регіональному рівні, зменшення обсягів утворення відходів та збільшення обсягу їх переробки та повторного використання.

Цілями Стратегії є: визначення та розв'язання ключових проблем розвитку управління відходами в Україні на інноваційних засадах; визначення пріоритетних напрямів діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств, громадських організацій та суспільства в цілому щодо переходу системи управління відходами на інноваційну модель; визначення шляхів та методів удосконалення існуючої інфраструктури з управління відходами, які не суперечать інноваційній моделі; забезпечення сталого розвитку України шляхом виконання завдань, спрямованих на екологічну та ресурсну безпеку

4) Про затвердження Комплексної програми забезпечення техногенної та пожежної безпеки на території області, вжиття заходів щодо ліквідації наслідків можливих надзвичайних ситуацій та подій на 2021 – 2023 роки

Здійснення матеріально-технічного розвитку аварійно-рятувальних підрозділів оперативно-рятувальної служби з метою забезпечення безпеки населення та територій від надзвичайних ситуацій (подій) та організації розмінування в акваторіях водних об'єктів області.

5) «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року».

Забезпечення реалізації стратегії у даному проєкті досягається шляхом збалансованості складових розвитку (економічної, екологічної, соціальної), орієнтування на пріоритети сталого розвитку, інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження ГП, запобігання

виникненню надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, що передбачає аналіз і прогнозування екологічних ризиків, які ґрунтуються на результатах СЕО, відповідальність органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування за доступність, своєчасність і достовірність екологічної інформації.

6) *«Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року»*

Схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2016 р. № 932-р. Забезпечення реалізації концепції у даному проєкті ГП досягається за рахунок врахування при розробці звіту СЕО «Рекомендацій щодо включення кліматичних питань до документів державного планування».

7) *«Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року».*

Рішення ГП враховують основні напрями стратегії, а саме: розроблення схеми санітарного очищення території населеного пункту смт Лисянка Звенигородської територіальної громади Черкаської області.

8) *Указ Президента України «Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року».*

Рішення ГП враховують цілі сталого розвитку за рахунок захисту, відновлення та раціонального використання екосистем суші, раціонального лісокористування, припинення процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття, вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками, забезпечення відкритості, безпеки, екологічної стійкості населеного пункту.

9) *Про Програму державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря на 2021 – 2025 роки для зони „Черкаська“*

Реалізація заходів Програми дозволить вперше на території області запровадити автоматизовану систему державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря, зібрати, обробити, проаналізувати інформацію про фактичний стан атмосферного повітря, розробити науково обґрунтовані рекомендації для прийняття управлінських рішень органами виконавчої влади щодо впровадження природоохоронних заходів по скороченню викидів та дотримання вимог екологічної безпеки, поінформувати громадськість про стан атмосферного повітря в онлайн режимі.

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

2.1 Економіко-географічні особливості

Селище міського типу Лисянка входить до складу Звенигородського району Черкаської області. Розташоване за 24 км на північ від районного центру м. Звенигородка та за 117 км на захід від Черкас. Найближчими селами до смт Лисянка є: в напрямку на північ – Хижинця та Журинці, на північний-захід – Чеснівка, на захід – Дашуківка, на південний захід – Бужанка, на південний-схід – Орли та Гажівка, на схід – Почапинці та Будище.

Площа смт Лисянка складає 374,8 км². Станом на 2023 рік чисельність населення складала понад 13 703 особи.

У фізико-географічному відношенні смт Лисянка знаходиться в межах Придніпровської височини та лісостепової зони в долині річки Гнилий Тікич.

Транспортне сполучення населеного пункту Лисянка зі Звенигородкою та Черкасами здійснюється за рахунок використання автомобільних доріг. Найближча залізнична станція Корсунь – знаходиться за 48 км від смт Лисянка.

За структурним геологічним районуванням України територія відноситься до Українського щиту, області гідрогеологічного масиву Українського щита, Придніпровського району.

Відповідно до схеми інженерно-геологічного районування України, відноситься до території незначної складності будівельних умов освоєння. Чинники складності інженерно-геологічних умов освоєння територій – зсуви (значний розвиток), просідання лесових ґрунтів, підтоплення (значна).

За сейсмічним районуванням України територія смт Лисянка відноситься до 5 зони інтенсивності струшувань на середніх ґрунтах у балах макросейсмічної шкали MSK-64.

Значна частина території селища міського типу Лисянка електрифікована та газифікована.

Основною господарською спеціалізацією є сільське господарство та підприємницька діяльність. Приватні сільськогосподарські та виробничі підприємства забезпечують різноманітне сільськогосподарське та промислове виробництво. Відсоток заповідності Лисянської громади становить менше 1% від загальної площі району.

Імовірнісна оцінка антропоecологічного ризику за екологічним потенціалом території допустимий (від $1 \cdot 10^{-4}$ до $1 \cdot 10^{-3}$).

Ступінь забрудненості території (за кратністю сумарних допустимих величин) - висока (від +1,25 до +2,10).

Стійкість природного середовища до техногенного навантаження становить від -0,50 до +0,80 С – середній.

Умови проживання населення та екологічна ситуація помірно сприятлива.

Еколого-економічний потенціал територій від -1,2 до +2,5 Кп – середній. Екологічні обмеження виробництва, шкідливого для навколишнього середовища і населення помірно (вибіркові вимоги до поліпшення виробничих технологій).

2.2 Ландшафти та геологія

В геоструктурному відношенні територія відноситься до лісостепових ландшафтів в поєднанні широколистяних і лучно-степових. Пагорб з антропогенним покривом на

докембрійських і палеозойських породах, місцями перекритих палеоген-неогеновими відкладами з сильнорозчленованими лесовими рівнинами з чорноземами типовими малогумусними і опідзоленими, з грабовими дібровами, з ярами і балками, врізаними в кристалічні породи та лесовими височинами і схилами височин з сірими опідзоленими ґрунтами, з глибокими долинами, врізаними в палеозойські породи.

Густота розчленування рельєфу та ширина елементарного схилу від 0,3 до 0,2 кілометрів. Глибина розчленування рельєфу та відносне перевищення водорозділів над тальвегами від 30 до 40 метрів.

2.3 Земельні ресурси та ґрунти

Відповідно до схеми сільськогосподарського районування Черкаської області територія смт Лисянка відноситься до Центрального Лісостепового сільськогосподарського району з виробничими типами господарств середньої інтенсивності, розміщених на плакорних місцевостях і тих, що спеціалізуються на вирощуванні зернових і технічних (здебільшого олійних) культур, мало інтенсивному тваринництві, зокрема свинарстві та м'ясо-молочному скотарстві.

Ґрунти населеного пункту достатньо родючі та функціонально придатні для розведення городніх культур і садівництва (за винятком перезволожених та заболочених ділянок). Тому з точки зору використання території для містобудівних цілей, якість ґрунтів не є лімітуючим фактором, проте сільськогосподарське використання цінних земельних ресурсів повинно відбуватись із обов'язковим застосуванням відповідних ошадних технологій, котрі допомагають запобігати їх деградації, такі ділянки мають бути розташовані за межами населених пунктів.

Пестицидна навантаженість ґрунтів відповідно до антропоєкологічної оцінки сумарного пестицидного навантаження на ґрунти становить від 2,30 до 3,60 Кс – несприятлива.

Стійкість ґрунтів до забруднення відходами промислових підприємств, тваринницьких комплексів, ферм, мінеральними й органічними добривами, пестицидами від 50,0 до 60,0% - середньостійкі.

Біотичний потенціал природного середовища від 4,5 до 5,5 Кр.

Відповідно до статті 54 Закону України Про охорону земель агрономічна паспортизація орних земель здійснюється через кожні 5 років, сіножатіє, пасових та багаторічних насаджень 5-10 років. За останні 5 років агрохімічна паспортизація сільськогосподарських угідь, які знаходяться на території смт Лисянка, не проводилася. Тому надати інформацію про якісний стан ґрунтів та матеріали обстеження неможливо.

Для населеного пункту характерним є інтенсивне використання земельних ресурсів в першу чергу для потреб промисловості та сільського господарства. Це означає високий рівень розораності, деградацію ґрунтів та зниження їх родючості, втрати ґрунту внаслідок ерозійних процесів. Нераціональні методи ведення сільського господарства зменшують запаси органічної речовини ґрунтів, підриваючи їх здатність до розкладання органічних забруднювачів. Це збільшує ризик потрапляння забруднюючих речовин в навколишнє середовище. Інтенсивне рослинництво виснажує ґрунти, що ставить під загрозу можливість підтримки виробництва на цих територіях в майбутньому. Тому стійкість методів сільськогосподарського виробництва стала необхідною умовою до уникнення деградації ґрунтів та забезпечення глобальної продовольчої безпеки нинішнього і майбутніх поколінь.

Серед інших проблем пов'язаних з земельними ресурсами і ґрунтами, слід особливу увагу звернути на наявність несанкціонованих сміттєзвалищ, які використовуються місцевими

жителами як місця видалення відходів різних класів шкідливості. Несанкціоновані звалища не відповідають елементарним екологічним та санітарним нормам поводження з відходами.

Окрім цього на території населеного пункту, розміщено кладовище традиційного поховання, СЗЗ якого в 300 м не витримується, що також виступає потенційним джерелом забруднення ґрунтів. Проектними рішеннями передбачено закриття діючого кладовища. На перспективу передбачено відведення територій під нове проектне кладовище традиційного поховання в межах міста з дотриманням нормативної СЗЗ в 300 м відповідно до вимог СанПін 173-96.

Варто зауважити, що забруднені ґрунти є вторинним джерелом забруднення підземних та поверхневих вод, а також атмосферного повітря через незадовільний стан покриття вулиць, недостатню кількість зелених насаджень.

Доцільно звернути увагу на статтю 84 Земельного Кодексу України відповідно до якої власники землі і землекористувачі, в тому числі орендарі, зобов'язані здійснювати захист земель від забруднення відходами виробництва, хімічними і радіоактивними речовинами, тому безперечно доцільним буде запровадження постійно-періодичного моніторингу ґрунтів шляхом відбору певної кількості проб ґрунту та зразків фітоценозів для подальшого аналізу.

2.4 Надра

Посилаючись на відповідь Державної служби геології та надр України, у зв'язку із воєнним станом, що введений в дію Указом Президента України, деякі питання забезпечення функціонування інформаційно-комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів в умовах воєнного стану та з метою відведення загрози національній безпеці ДНВП «Геоінформ України» тимчасово призупиняє доступ до публічних реєстрів та баз даних, розміщених на сайті підприємства.

2.5 Клімат

Клімат помірно-континентальний з досить теплим літом та помірно м'якою зимою. Характеристика кліматичних умов, основних окремих елементів метеорологічних показників, необхідних для обґрунтування й прийняття планувальних рішень:

- тривалість сонячного сьйва від 2000 до 2100 годин;
- сумарна сонячна радіація становить від 4200 до 4400 МДж/м²;
- баланс короткохвильової радіації від 3200 до 3400 МДж/м²;
- радіаційний баланс діяльної поверхні від 1800 до 1900 МДж/м²;
- середня температура повітря за рік від 7 до 8 °С;
- середня місячна температура за січень становить від -6 до -5 °С;
- середня місячна температура повітря за липень становить від 20 до 21 °С;
- абсолютний мінімум температури повітря за рік від -32 до -30 °С;
- абсолютний максимум температури повітря за рік від 36 до 38 °С;
- температура поверхні ґрунту за січень від -7 до -6 °С;
- температура поверхні ґрунту від 24 до 26 °С;
- атмосферний тиск на рівні моря від 1013 до 1014 гПа;
- середня кількість атмосферних опадів за рік від 550 до 600 мм;
- середня кількість атмосферних опадів за квітень-жовтень від 400 до 450 мм;
- середня кількість атмосферних опадів за листопад-березень від 200 до 225 мм;
- добовий максимум опадів менше 150 мм;
- середня кількість ясних днів від 30 до 40;

- середня кількість похмурих днів від 120 до 130;

В районі переважають західні вітри — повітряні маси з Атлантичного океану (40 % днів в рік), що пов'язано з циклонічною діяльністю приблизно 45 днів на рік. Східна циркуляція повітря (34 % днів) пов'язана з антициклонами (приблизно 35 днів). 26 % днів року панують арктичні повітряні маси.

За агрокліматичними ресурсами, територія смт Лисянка має:

- тривалість вегетаційного періоду від 220 до 230 днів (дні, коли середня добова температура повітря 5°C і вище)

- тривалість періоду активної вегетації від 160 до 170 днів (визначається кількістю днів із середньодобовою температурою повітря 10°C і вище)

- агрокліматична зона недостатнього зволоження. За гідротермічним коефіцієнтом становить від 1,0 до 1,3

На основі комплексного аналізу кліматичних параметрів та згідно архітектурно-будівельного кліматичного районування території України, територія віднесена до I в архітектурно-будівельного району з відповідними вимогами містобудівного характеру. За районуванням України за середньою швидкістю вітру в січні – від 3,1 до 4,0 м/с (IV район). (відповідно ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 “Будівельна кліматологія”, ДБН Б.2.2-12:2019 “Планування та забудова територій”).

Згідно прогнозів провідних міжнародних наукових центрів з дослідження клімату, протягом наступного століття температура підвищиться на 2-5 градусів за Цельсієм. Такі темпи глобального потепління спричиняють серйозні кліматичні зміни і різні екосистеми опиняться під загрозою зникнення.

Виникає потреба в розробленні та реалізації плану заходів з адаптації до зміни клімату. Адаптація до глобальної зміни клімату – це пристосування у природних чи людських системах як відповідь на фактичні або очікувані кліматичні впливи або їхні наслідки, що дозволяє знизити шкоду та скористатися сприятливими можливостями.

Парникові гази, що утворюються внаслідок діяльності людини, викликають посилення парникового ефекту. Надмірна кількість газів, які утворюються в результаті транспорту, сільського господарства, промисловості, а також лісових пожеж, утримують сонячне тепло у нижніх шарах атмосфери, не даючи йому повертатись до космосу.

2.6 Повітряний басейн

За метеорологічними умовами територія смт Лисянка відноситься до територій з підвищеним потенціалом забруднення атмосферного повітря та несприятливими умовами розсіювання промислових викидів. Стаціонарні пости спостереження за станом забруднення атмосферного повітря відсутні, постійний моніторинг якості повітряного басейну не ведеться.

Стан атмосферного повітря повинен відповідати вимогам, що обґрунтовані в Наказі МОЗ № 52 від 14.01.2020 р. «Про затвердження гігієнічних регламентів допустимого вмісту хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць».

Стан атмосферного повітря залежить від обсягів викидів забруднюючих речовин стаціонарних та пересувних джерел забруднення. Забруднення повітря потенційно можливе від об'єктів сільськогосподарського призначення

Гігієнічна оцінка забрудненості атмосферного повітря від 1 до 20 за індексом сумарної забрудненості.

Упродовж 6 місяців 2023 року відповідно до Плану моніторингових досліджень на 2023 рік Черкаським обласним Центром контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони

здоров'я України досліджено 3329 проби атмосферного повітря на вміст забруднюючих речовин (діоксиду азоту, сірчистого ангідриду, формальдегіду, вуглецю оксиду, аміаку, бензину, бензолу, толуолу, ксилолу) у Черкаській області.

За результатами досліджень у 84 (2,5%) виявлено перевищення гранично допустимих максимально разових концентрацій формальдегіду (максимальна концентрація склала 0,043 мг/м³, що перевищує ГДК в 1,23 рази), оксиду вуглецю (максимальна концентрація – 8,0 мг/м³, що перевищує ГДК в 1,6 рази) та (бензину максимальна концентрація – 8,0, що також перевищує ГДК в 1,6 рази).

Негативними важливими компонентами, внаслідок існування яких порушується якість повітряного басейну, – сміттєзвалища, стихійні та несанкціоновані. Небезпека звалищ найперше постає для навколишнього середовища, так як на несанкціоновані місце видалення відходів привозиться все, що завгодно, в тому числі і промислові відходи та трупи тварин, як результат – утворюються високотоксичні речовини, які здатні до випаровування, тобто до забруднення атмосферного повітря шкочинними звалищними газами (55-75% метану (CH₄), 25-45% вуглекислого газу (CO₂), незначні домішки водню (H₂) і сірководню (H₂S), азоту, ароматичних вуглеводнів, галогено-ароматичних вуглеводнів) та до просочування, тобто забруднення земельних ресурсів, ґрунтів, поверхневих та підземних вод звалищним фільтратом. Харчові відходи, які складають 25-30 % всього сміття, є поживою для комах, щурів, собак та ряду птахів (сірі ворони, граки, галки, сизі голуби, мартини). У сприятливих для розвитку умовах збудники хвороб розмножуються, а тоді зі звалища переносяться в місця проживання людей, саме у такий спосіб звалища стають розплідниками бактерій, що викликають черевний тиф, дизентерію, холеру, лептоспіроз, а також туберкульозної та правцевої палички, бактерій газової гангрени та сибірської виразки тощо. Крім того, на сміттєзвалищах час від часу стаються пожежі. Дуже часто люди зменшують їх об'єм саме таким шляхом як підпал. Пожежі, які виникають викликають не просто забруднення, а сильне отруєння навколишнього середовища. Загоряння сміття призводить до викиду в атмосферу токсичних продуктів, щонайперше, високотоксичних сполук – діоксинів, однією з властивостей яких є здатність до біоаккумуляції. І викиди в атмосферу такі, що значно перевищують гранично допустимі концентрації, що істотно впливає на здоров'я людей.

Вплив автомобільного транспорту зосереджується переважно на дорогах з твердим покриттям та автодорогах державного та місцевого значення. При цьому на нерівних ґрунтових дорогах значно збільшуються викиди вихлопних газів від авто та збільшується запиленість повітря. Уздовж наземних ліній магістралей, особливо вздовж автомобільних доріг, відмічається забруднення ґрунтів за рахунок викидів двигунів, продуктів зношення механічних частин, дорожнього покриття. Збільшення викидів забруднюючих речовин перш за все зумовлено погіршенням технічного стану автомобільного парку, незадовільною якістю паливно-мастильних матеріалів, відставанням темпів розвитку вулично-шляхової мережі. Таким чином забруднення повітря на ділянках вулиць з підвищеною інтенсивністю руху буде постійно мати ризики негативного впливу на стан здоров'я населення, ґрунти та рослинність прилеглих ділянок. Проте, відновлення та створення нових площ зелених насаджень із обов'язковим урахуванням пило-, газо- та димостійкості рослин, зон рекреаційного призначення на території міста буде забезпечувати зниження негативного впливу на навколишнє природне середовище, насамперед на атмосферне повітря від шкочинного впливу автотранспортних засобів.

Надактуальним та проблемним попутнім питанням, що негативно впливає на якість атмосферного повітря залишається також незаконне та самовільне спалювання опалого листя та стерні, соломи, післязбиральних залишків, а головне – сміття. Такі шкочинні необдумані дії є

причиною непоправних наслідків, а саме: забруднення атмосферного повітря, знищення ландшафтного та біологічного різноманіття, зниження родючості ґрунтів, знищення корисної ентомофауни та мікрофлори, створюється загроза виникнення пожеж, а іноді й травмування або загибелі людей, надання економічних збитків і т.д..

Необхідно взяти до уваги, що в чинним законодавстві України передбачена адміністративна відповідальність:

- за спалювання відходів, в тому числі побутового сміття, за статтею 82 Кодексу України про адміністративні правопорушення, відповідно до якої: «Порушення правил складування, зберігання, розміщення, транспортування, утилізації, ліквідації та використання відходів» тягне за собою накладення штрафу на громадян від двадцяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб, громадян-осіб підприємницької діяльності – від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

- відповідно до ст.77-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення, випалювання сухої природної рослинності або її залишків без дозволу органів державного контролю у галузі охорони навколишнього середовища або з порушенням умов такого дозволу тягне за собою накладення штрафу на громадян від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб – від 50 до 70 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Зрештою, фактор забруднення повітря знаходиться в постійно динамічному стані і залежить від багатьох чинників, а отже, потребує постійного контролю та моніторингу його якості з боку органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, особливо при регулюванні господарської діяльності всіх суб'єктів.

Основними напрямками зменшення емісії полютантів стаціонарними джерелами викидів забруднюючих речовин є насамперед неухильне виконання суб'єктами підприємницької діяльності природоохоронних заходів та впровадження сучасних технологій очищення газо-пилового потоку. Діяльність кожного суб'єкта господарювання має бути спрямована на збереження та відновлення природного стану атмосферного повітря, створення сприятливих умов для життєдіяльності, забезпечення екологічної безпеки та запобігання шкідливому впливу атмосферного повітря на здоров'я людей та навколишнє природне середовище. Правові і організаційні основи та екологічні вимоги в галузі охорони атмосферного повітря визначає Закон України «Про охорону атмосферного повітря».

За результатами проведеного аналізу можна зробити висновок, що без вжиття заходів ситуація суттєво впливає на повітряне середовище, обумовлюючи ризики для здоров'я місцевого населення. Часткове вирішення проблеми можливо із встановленням станції вимірювання рівня забруднення атмосферного повітря, якою буде проводитися постійне вимірювання PM2.5, PM10, PM1, температури повітря, відносної вологості, атмосферного тиску. Рекомендується розмістити станцію в центрі населеного пункту. Дані з такої станції будуть постійно оновлюватися в режимі онлайн, кожен житель громади отримає можливість в будь-який момент дізнатися цю інформацію на сайті <https://www.saveecobot.com/>

2.7 Водні ресурси

Територією населеного пункту смт Лисянка протікають річка Гнилий Тікич, річка Лиска, що є лівою притокою р. Гнилий Тікич та струмок без назви, що є правою притокою р.Гнилий Тікич.

Згідно ст. 79 Водного кодексу України «Класифікація річок України» залежно від

водозбірної площі басейну річки поділяються на великі, середні та малі. Згідно вимог зазначеної статті р. Гнилий Тікич класифікується як середня річка, а річка Лиска та струмок без назви - як малі річки.

Згідно наявних у РОВР у Черкаській області даних в межах населеного пункту смт Лисянка, знаходиться 7 водних об'єктів (ставків), з них;

- ставки площею 1,1 га та 1,0 га на струмку без назви;
- ставки площею 9,3 га, 0,9 га, 0,1 га та 3,7 га на р. Лиска;
- 1 став площею 0,2457 га на р. Гнилий Тікич.

Крім того в межі населеного пункту включено також гідротехнічну споруду Лисянського водосховища.

Прибережні захисні смуги є природоохоронними територіями з режимом обмеженої господарської діяльності, які встановлюються з метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення та засмічення, а також для збереження їх водності. ПЗС є частиною водоохоронних зон, проте з більш суворими обмеженнями господарської діяльності.

У прибережних захисних смугах забороняється:

1. розорювання земель (крім підготовки ґрунту для залуження та залісення), а також садівництво та городництво;
2. зберігання та застосування пестицидів і добрив;
3. влаштування літніх таборів для худоби;
4. будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;
5. миття та обслуговування транспортних засобів і техніки;
6. влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо;
7. випалювання сухої рослинності або її залишків з порушенням порядку, встановленого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Об'єкти, що знаходяться у прибережній захисній смузі та не відповідають встановленим режимам господарювання, підлягають винесенню з ПЗС.

Землі прибережних захисних смуг перебувають у державній та комунальній власності.

Щодо охорони водності малих річок/струмків мають також ураховуватися обмеження, регламентовані статтею 80 Водного кодексу України, згідно з якою з метою охорони водності малих річок забороняється: змінювати рельєф басейну річки; зменшувати природний рослинний покрив і лісистість басейну річки; руйнувати русла пересихаючих річок, струмки та водотоки; випрямляти русла річок та поглиблювати їх дно нижче природного рівня; розорювати заплавні землі та застосовувати на них засоби хімізації; надавати земельні ділянки у заплавах річок під будь-яке будівництво (крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних споруд), а також для садівництва та городництва; проводити осушувальні меліоративні роботи на заболочених ділянках та урочищах у верхів'ях річок; здійснювати інші роботи, що можуть негативно впливати чи впливають на водність річки і якість води в ній.

Відповідно до статті 8 Водного кодексу України та статті 60 Земельного кодексу України, з метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності, вздовж річок, морів і навколо озер, водосховищ та інших водойм виділяються земельні ділянки під прибережні захисні смуги. Прибережні захисні смуги встановлюються по берегах

річок та навколо водойм уздовж урізу води (у меженний період) шириною:

- для малих річок, струмків і потічків, а також ставків площею менш 3 гектарів - 25 метрів;
- для середніх річок, водосховищ на них та ставків площею більше 3 гектарів - 50 метрів.

Якщо крутизна схилів перевищує три градуси, мінімальна ширина прибережної захисної смуги подвоюється.

Згідно вимог статті 89 Водного кодексу України прибережні захисні смуги є природоохоронною територією з режимом обмеженої господарської діяльності.

Підземні водойми населеного пункту мають незначні забруднення пестицидами (нижче ГДК). Ступінь забруднення поверхневих вод за органолептичним і токсикологічними властивостями, санітарним режимом та бактеріологічними показниками менше 0,5, допустима, екологічна оцінка якості води – чиста.

Підземні води є джерелом питного водопостачання. Система питного водопостачання в місті наявна, але покриває не всю територію населеного пункту. На перспективу передбачається збільшення потужностей станції водопідготовки, реконструкція будівлі очисних споруд, проведення гідроочищення свердловин водозабірних поруд. Жителі садибної забудови також користуються водою з індивідуальних свердловин і шахтних колодязів.

Кількісні та якісні показники вод, в тому числі бактеріологічні та фізико-хімічні показники води, що споживається населенням для задоволення господарсько-побутових потреб, не перевіряються для визначення їх відповідності державним стандартам якості до питної води, що споживається людиною відповідно до вимог ДсанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною. Контроль якості підземних вод не ведеться.

Очисні та водозабірні споруди знаходяться за мажеми смт Лисянка, та мають значний відсоток фізичного зносу, водозабірні споруди – 50 % фізичного зносу та очисні споруди – 70% фізичного зносу.

Проектним рішенням передбачається розвиток мережі централізованого водопостачання з охопленням всього населення (нині охоплено лише 15%) та налагодженням надійного контролю за якістю вод, водовідведення з охопленням житлової забудови та збільшення потужностей ОС закритого типу з впровадженням новітніх технологій очистки, розвиток дощової каналізації з системою очисних споруд у місцях випуску, формування прибережних захисних смуг водойм. Збір та очистка каналізаційних стоків здійснюються з використанням вигрібних ям та септиками. Щороку кількість таких стоків стрімко зростає. Також, існує проблема неконтрольованого поверхневого стоку з території житлової забудови.

Береги річки дуже мальовничі, сприятливі для відпочинку, що є природною передумовою для активного розвитку в місті туристично-рекреаційної галузі. До того ж, відомо, що річки є природними кондиціонерами, які влітку охолоджують, а в холодну пору року підігрівають прилеглі райони, тим самим пом'якшуючи мікрокліматичні умови і позитивно впливаючи на самопочуття людей.

На даний період в межах населеного пункту присутня організована система рекреаційного використання поверхневих водойм, наявне водосховище. Проектом передбачається збільшення площ та організація нових зон відпочинку, впорядкування, інженерне облаштування та загальне санітарне оздоровлення акваторій.

2.8 Біорізноманіття, флора та фауна

В Черкаській області нараховується 334 види судинних рослин (17% флори області), що знаходяться під загрозою зникнення. Серед них 69 видів занесених до Червоної книги України, 14 включені в додаток I Бернської Конвенції, 7 охороняються в Європі – Європейський

Червоний список, 3 – у всесвітньому масштабі.

Тваринний світ Черкащини різноманітний, але кількість особин не значна.

Орнітофауна регіону представлена такими видами птахів: баклан великий, лебідь-шипун, гуска сіра, крижень, попелюх, черень чубата, гоголь, крех великий, крех малий, орлан-білохвіст, лунь польовий, мартин сивий, мартин жовтоносий, мартин звичайний, пісочник малий, пісочник великий, чайка, кулик-сорока, коловодник великий, коловодник болотяний, коловодник лісовий, коловодник чорний, набережник, брижач, плавунець круглодзьобий, побережник чорногрудий, побережник ралій, побережник білохвостий, побережник болотяний, грицик великий, великий яструб, фазан, просянка.

Найпоширенішими представниками іхтіофауни регіону є: лящ, сазан, судак, карась, щука, чехоня, плітка, окунь, короп, товстолоб.

Серед ссавців на території області зустрічаються: дикий кабан, вовк, лисиця, заєць-русак, козуля, єнотовидна собака, куниця, бобер, тхір, їжак, видра, ондатра в невеликій кількості, лось, олень плямистий та благородний.

З метою збереження біологічного різноманіття в регіоні охороняється 81 вид тварин, з них: 67 видів тварин, занесені до Червоної книги України, в тому числі, 3 види входять до Європейського Червоного списку, 8 видів охороняється Бернською конвенцією, 10 видів Афро-євразійським договором по мігруючим видам (AEWA), 4 види Конвенцією про міжнародну торгівлю видами дикої флори та фауни (CITES).

Озеленені території смт Лисянка представлені деревними насадженнями вздовж вулиць та доріг і зеленими насадженнями навколо водойм, а також озелененими територіями у вигляді луків та лісового фонду.

Рослинний покрив потребує впорядкування та підтримання в належному санітарному стані. Важливо також дотримуватись протипожежних розривів та забезпечувати протипожежну безпеку лісових насаджень. Оскільки ліси і луки знаходяться в межах населеного пункту, переважаючим видом їх використання має бути рекреаційний. При цьому ділянки природної рослинності виконують важливу санітарно-гігієнічну функцію та екологічну як складові екологічної мережі.

2.9 Радіаційний фон

Згідно з п.5.3 ДБН В.1.2-4:2019 «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту» територія даного населеного пункту перебуває у зоні можливого сильного радіоактивного забруднення поза межами зон можливих незначних (слабких) руйнувань.

Об'єкти що віднесені до відповідних категорій цивільного захисту, які знаходяться на території смт Лисянка відсутні.

В межах смт Лисянка знаходиться два пункти станціонарних спостережень за станом радіоактивного забруднення атмосферного повітря:

1. Державна служба України з надзвичайних ситуацій, пост № 23/2/1, вул. Київська;
2. ДУ «Черкаський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» (пост № 23/2/2).

Данні знаходяться у відкритому доступі на сайті <https://www.saveecobot.com/radiation-maps#12/49.2482/30.8970/gamma>. (Рисунок 2.2)

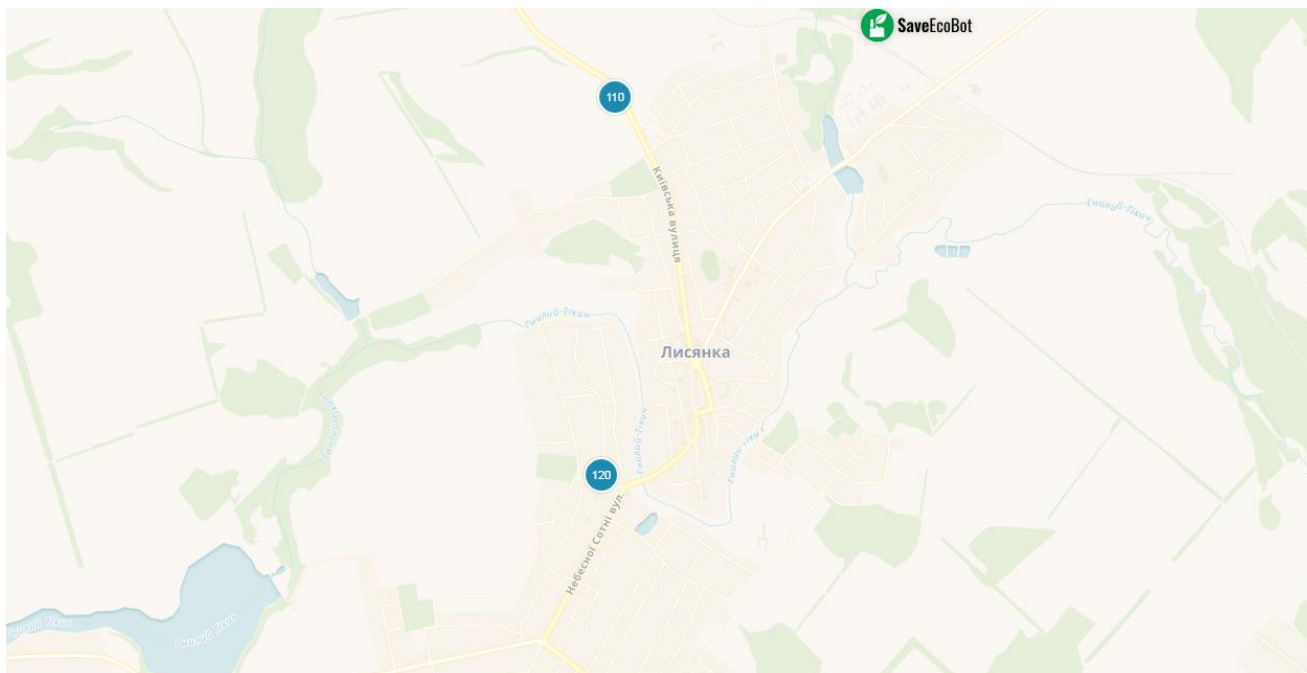

Рисунок 2.2 Пости спостережень за радіаційним фоном у смт Лисянка

За даними 8 пунктів спостережень метеостанцій області потужність експозиційної дози гамма-випромінювання знаходилась в межах 11-13 мкР/год і не перевищувала контрольного рівня природного гамма-фону (25 мкР/год). Техногенні джерела радіаційного забруднення та об'єкти електромагнітного забруднення відсутні.

Радіоактивність ґрунтових вод та водних витяжок з ґрунтів також не перевищує нормативних значень.

За відсутності радіаційного навантаження на довкілля дозиметричний паспорт населеного пункту відсутній, планувальні обмеження щодо радіаційних показників середовища відсутні.

2.10 Електромагнітне забруднення

Джерелами електромагнітного забруднення, що іонізують атмосферне повітря навколишнього середовища, на території міста є повітряні лінії електропередач, трансформаторні підстанції. Споживачі в межах населеного пункту отримують електроенергію від Лисянський РЕМ ПАТ «Черкасиобленерго» по мережах 35 кВ, 10 кВ та 0,4 кВ, які виконані повітряними лініями від трансформаторних підстанцій. Згідно Постанови КМУ від 27.12.2022 р. №1455 «Про затвердження Правил охорони електричних мереж», для ЛЕП встановлена охоронна зона відповідно до напруги. Охоронна зона для трансформаторних підстанцій становить 3 м від огорожі.

За результатами моніторингу встановлено перевищення гранично-допустимих рівнів електромагнітного поля (9%) та мікроклімату (4,9%).

Забороняється в охоронних зонах повітряних і кабельних ліній, трансформаторних підстанцій, розподільних пунктів і пристроїв виконувати будь-які дії, що можуть порушити нормальну роботу електричних мереж, спричинити їх пошкодження або нещасні випадки, а саме:

- перебувати стороннім особам на території і в приміщеннях трансформаторних підстанцій, розподільних пунктів і пристроїв, відчиняти двері і люки цих споруд, здійснювати самовільне переключення електричних апаратів та підмикання до електричних мереж;
- будувати житлові, громадські та дачні будинки;
- влаштовувати будь-які звалища;

- складати добрива, корми, торф, соломку, дрова, інші матеріали;
- розпалювати вогнища;
- розташовувати автозаправні станції або інші сховища пально-мастильних матеріалів;
- накидати на струмопровідні частини об'єктів електричних мереж і наближати до них сторонні предмети, підніматися на опори повітряних ліній електропередачі, електрообладнання трансформаторних підстанцій, розподільних пунктів і пристроїв, демонтувати їх елементи;
- саджати дерева та інші багаторічні насадження, крім випадків створення плантацій новорічних ялинок;
- влаштовувати спортивні майданчики для ігор, стадіони, ринки, зупинки громадського транспорту, проводити будь-які заходи, пов'язані з великим скупченням людей, не зайнятих виконанням дозволених у встановленому порядку робіт;
- запускати спортивні моделі літальних апаратів, повітряних зміїв;
- виконувати роботи із застосуванням ударних механізмів, скидати вантажі масою понад 5 тонн, скидати і зливати їдкі і ті, що спричиняють корозію, речовини, пально-мастильні матеріали (в охоронних зонах підземних кабельних ліній електропередачі);

У межах охоронних зон повітряних і кабельних ліній, трансформаторних підстанцій, розподільних пунктів і пристроїв без письмової згоди енергопідприємств, у віданні яких перебувають ці мережі, а також без присутності їх представника забороняється:

- будівництво, реконструкція, капітальний ремонт, знесення будівель і споруд;
- здійснення усіх видів гірничих, вантажно-розвантажувальних, землечерпальних, підричних, меліоративних, днопоглиблювальних робіт, вирубаня дерев, розташування польових станів, загонів для худоби, установлення дротяного загородження, шпалер для виноградників і садів, а також поливання сільськогосподарських культур;
- проїзд в охоронних зонах повітряних ліній електропередачі машин, механізмів загальною висотою з вантажем або без нього від поверхні дороги понад 4,5 метра;
- виконання земляних робіт на глибині понад 0,3 метра, а на орних землях - на глибині понад 0,45 метра, а також розрівнювання ґрунту (в охоронних зонах підземних кабельних ліній електропередачі).

Підприємства, які виконують роботи в охоронних зонах, повинні відшкодовувати енергопідприємствам витрати на оформлення допуску, проведення нагляду та інші додаткові витрати.

2.11 Акустичний режим

Акустичні навантаження на середовище помірні. Основним джерелом шуму є автомобільний транспорт, найбільше зосередження який має на транзитних вулицях, де проходять приміські автобусні маршрути та легковий транспорт та залізнична станція, яка знаходиться в північно-східній частині населеного пункту.

Вздовж північно-східної межі міста проходить не електрифікована тупикова одноколійна залізнична лінія Багачеве-Лисянка.

За результатами моніторингу встановлено перевищення гранично-допустимих рівнів шуму (33,3%), вібрації (20%).

2.12 Природоохоронні території та об'єкти

Показник заповідності Звенигородського району (відсоток площі об'єктів природно-заповідного фонду до площі району) складає 0,5%, при середньому по області - 3,4%.

Об'єкти природно-заповідного фонду смт Лисянка (Рисунок 2.3):

1. В західній частині смт Лисянка знаходиться Гідрологічний заказник місцевого значення Лисянський. Площа — 1 га, статус отриманий у 1984 році;

2. Джерело «Громова вода» — гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення. Об'єкт розташований на території Лисянського району Черкаської області, селище міського типу Лисянка, на річці Гнилий Тікич, у межах Лисянського лісництва. Площа — 0,05 га, статус отриманий 13 травня 1975 року;

3. Лисянський — II — гідрологічний заказник місцевого значення. Об'єкт розташований на території Лисянського району Черкаської області, південно-східна околиця смт Лисянка, заплава річки Гнилий Тікич. Площа — 11 га, статус отриманий у 1993 році;

4. Карлзбад — гідрологічний заказник місцевого значення. Об'єкт розташований на території Лисянського району Черкаської області, смт Лисянка, правий берег річки Гнилий Тікич. Площа — 1,5 га, статус отриманий у 2000 році;

5. Гнилий Тікич — один з об'єктів природно-заповідного фонду Черкаської області, гідрологічний заказник місцевого значення.

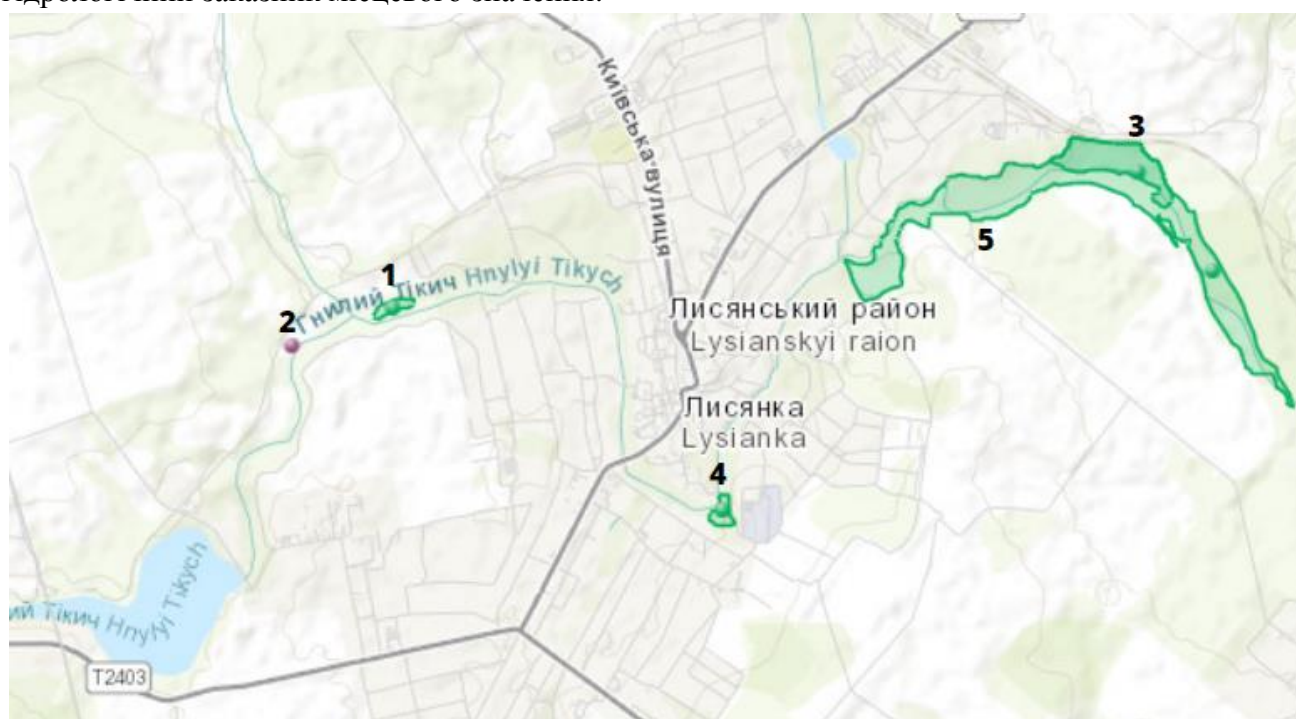

Рисунок 2.3 Природно-заповідний фонд смт Лисянка

Смарагдова мережа або ж Emerald Network (надалі СМ) є новітньою системою природоохоронних територій та їх менеджменту, які мають особливу цінність для збереження природних видів флори, фауни та типів оселищ. За даними наявними в Департаменті екології та природних ресурсів КОВА, територія смт Лисянка не межуює з об'єктами СМ (Рисунок 2.4)

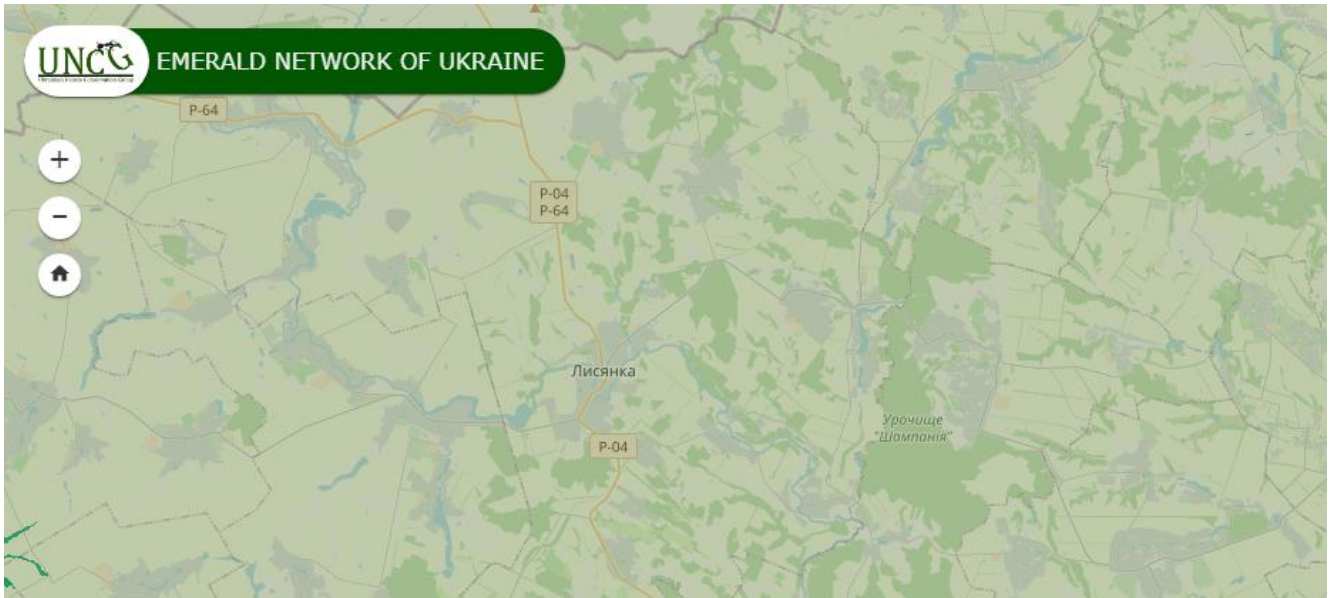

Рисунок 2.4 Смарагдова мережа України, смт Лисянка

Екологічний каркас представлений системою зелених насаджень, водними акваторіями та їх прибережними захисними смугами. Проектом передбачений інженерно-екологічний благоустрій та озеленення цих територій, що сприятиме оздоровленню середовища та забезпечить його оптимізацію.

2.13 Об'єкти культурної спадщини

Пам'ятки історії:

- історико-етнографічний комплекс «Тарасова криниця» (за 300 метрів від відділу внутрішніх справ, стан задовільний);
- залишки польського єврейського кладовищ.

Пам'ятки археології:

- кургани - 2 шт.;
- поселення трипільської культури IV-III ст. до н. е.;
- поселення раннього залізного віку VII-II ст. до н. е.;
- пізньосередньовічна Лисянка (козацька доба XVI-XVII ст., центральна частина селища).
- паркова скульптура (пам'ятник) Т.Г.Шевченку (біля приміщення будинку культури, стан добрий);
- братська могила жертв фашизму 1942р. (в ліс, по дорозі на с. дочапінці, стан задовільний);
- пам'ятний знак на честь перебування Т.Г.Шевченка (скульптура малого Тараса, за 300 метрів від відділу внутрішніх справ, стан добрий);
- братська могила радянських воїнів (хутір Жовтень, на кладовищі, стан задовільний);
- меморіальний комплекс «Алея Слави» (біля річки Гнилий Тікич, на пагорбі, стан добрий);
- братська могила радянських воїнів (Оля кінотеатру, стан добрий);
- пам'ятник місця подвигу батальйону О.Г.Рибіна (в полі при в'їзді в Лисянку);
- оратська могила жертв фашизму 1243р. (в лісі, по дороз на с. Почапінца, стан задовільний);
- пам'ятний знак на честь танкістів 1-го Українського фронту їх командуючого генерал-лейтенанта А.Д. Штевнева (площа Миру, стан добрий).

В межах Генерального плану смт Лисянка Звенигородського району Черкаської області розроблено історико-архітектурний план, в якому детальніше викладено інформацію про об'єкти культурної спадщини на території смт Лисянка.

Усі об'єкти та території культурної спадщини, що виявлені і розміщені в смт Лисянка та в безпосередній близькості до нього, нанесено на містобудівну документацію з врахуванням нормативних охоронних зон від них. Проведення містобудівних, архітектурних чи ландшафтних перетворень, будівельних, меліоративних, шляхових, земляних робіт на охоронюваних археологічних територіях, у межах охорони пам'яток без дозволу відповідного органу охорони культурної спадщини заборонено. За порушення даних вимог передбачена кримінальна, адміністративна та фінансова відповідальність.

У подальшому при реалізації проєктних рішень містобудівної документації смт Лисянка в разі виявлення історико-культурних та археологічних пам'яток в межах населеного пункту, останні повинні бути відображені в містобудівній документації в обов'язковому порядку.

2.14 Поводження з відходами

Проблемним питанням, яке потребує комплексного вирішення є система поводження з відходами, оскільки відходи всупереч Закону України «Про відходи» захоронюються без попереднього їх оброблення на несанкціонованому місцевому сміттєзвалищі. Існуюча система поводження з відходами у населеному пункті негативно впливає на якість атмосферного повітря, засмічення земельних ресурсів, забруднення підземних вод, що у свою чергу прямопропорційно впливає на погіршення стану здоров'я населення. Гостро стоїть проблема сортування та подальшої утилізації твердих побутових відходів, а також компостування органічних відходів.

Рисунок 2.1 Сміттєзвалище поруч з смт Лисянка

Щодо місць видалення відходів, за 2 км від північно-західної околиці смт Лисянка розташоване сміттєзвалище. Площа – 3,1 га. Проектний обсяг видалення відходів – 100 000 т.

Варто зауважити, що забруднені ґрунти є вторинним джерелом забруднення підземних та поверхневих вод.

Нераціональні методи ведення сільського господарства зменшують запаси органічної речовини ґрунтів, підриваючи їх здатність до розкладання органічних забруднювачів. Це збільшує ризик потрапляння забруднюючих речовин в навколишнє середовище. Інтенсивне рослинництво виснажує ґрунти, що ставить під загрозу можливість підтримки виробництва на цих територіях в майбутньому. Тому стійкість методів сільськогосподарського виробництва стала необхідною умовою до уникнення деградації ґрунтів та забезпечення глобальної продовольчої безпеки нинішнього і майбутніх поколінь.

Щорічно виробляються тони сміття, яке можна багаторазово використовувати як

коштовний ресурс. Переробка відходів з використанням сучасних екологічних технологій, зокрема утилізації відходів – дуже ефективний спосіб вирішення проблеми.

Є потреба якнайшвидшої рекультивациі порушених земель, а також зміни звичного поводження з відходами: необхідно організувати збір ресурсоцінних компонентів відходів шляхом встановлення контейнерів для роздільного збору відходів: пластику, макулатури, скла, небезпечних відходів (батареї, акумулятори, люмінесцентні лампи і т.д.) із організацією пункту прийому вторинної сировини. Органи місцевого самоврядування повинні забезпечити укладання договору на подальшу утилізацію/переробку відсортованих відходів.

Для належного вирішення питання поводження з твердими побутовими відходами подальшому необхідна розробка спеціалізованої схеми санітарного очищення з уточненням першочергових та перспективних заходів, вирішення основних проблем, пов'язаних з екологічно безпечним збором, зберіганням, утилізацією, переробкою відходів.

2.15 Безпека життєдіяльності населення та його здоров'я

Наразі значну екологічну проблему для смт Лисянка становить функціонування промислових підприємств різноманітного спрямування, кладовищ, фермерських господарств, автомобільних доріг та залізниць, що справляє негативний вплив як на стан якості навколишнього середовища, так і на стан здоров'я громадян.

Забруднення ґрунтів також може загрожувати здоров'ю. Значна частина антибіотиків, які застосовуються в сільському господарстві та охороні здоров'я, після виведення з організму тих, хто їх отримує, потрапляє в навколишнє середовище. Ці антибіотики можуть проникати в ґрунт і поширюватися в навколишньому середовищі. В результаті виникають бактерії, стійкі до протимікробних препаратів, що знижує ефективність антибіотиків. Все частіші посухи призводять до підйому в атмосферу пилових мас з полів, цей пил є небезпечним для органів дихання людини.

Таблиця 2.2

Стан здоров'я населення смт Лисянка Звенигородського району Черкаської області

РІК	Кількість зареєстрованих випадків захворювань									Статеві-вікова характеристика		
	Новоутворення	Хвороби нервової системи	Хвороби системи кровообігу	Хвороби органів дихання	Хвороби шкіри	Хвороби кістково-м'язової системи	Хвороби сечостатевої системи	Уроджені аномалії, деформації, хромосомні порушення	Травми, отруєння та ін. наслідки дії зовнішніх факторів	Жінки	Чоловіки	Діти
2018	869	1218	15135	8403	1079	3511	2363	112	794	23673	23673	7443
2019	884	1047	14632	7612	1119	3470	2366	110	762	13350	13273	7022
2020	784	1054	14409	7206	955	3065	1991	104	675	22091	12895	5512
2021	785	1035	14448	10644	956	3057	1999	103	666	23208	14295	6517
2022	755	1011	14490	7970	904	2964	1883	94	670	21840	13878	5585

Джерелами негативного екологічного впливу на територію є кладовища. На території смт Лисянка розташовано три кладовища, в санітарно-захисній зоні від них знаходяться житлові та

інші споруди.

За межами території смт Лисянка розташоване підприємство 1 класу небезпеки ТОВ 'Інфоазот', санітарно-захисна зона від якого не витримана, в неї потрапляє житлова забудова.

Впровадження заходів зменшення впливу на навколишнє середовище, а також встановлення та дотримання планувальних обмежень на території населеного пункту забезпечить запобігання, зменшення або пом'якшення впливу на стан здоров'я населення.

Отже, на території смт Лисянка наявний високий інтегральний показник антропогенних навантажень на довкілля. Виробничо-господарська діяльність на території населеного пункту зумовлює значний негативний вплив на стан навколишнього природного середовища, умови життєдіяльності населення та на стан здоров'я кожного громадянина.

РОЗДІЛ 3 ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Головною метою проектних напрямків генерального плану смт Лисянка є поєднання розвитку сільського господарства, виробничого, транспортного та залізничного комплексу зі створенням можливостей оптимальної взаємодії всіх структурних елементів, що дозволить максимально ефективно задіяти існуючі та перспективні трудові ресурси із забезпеченням екологічної безпеки населеного пункту.

Слід відмітити, що стратегія розвитку населеного пункту, передбачена рішеннями генерального плану смт Лисянка, є соціально-орієнтованою на максимальне забезпечення населення соціальними послугами. Стратегія спрямована на формування оптимального балансу між ключовими сферами діяльності в межах населеного пункту.

Ключові позиції майбутнього розвитку полягають в стимулюванні інвестиційного клімату та покращенні житлових умов та соціально-культурного обслуговування населення.

Проектні рішення містобудівної документації передбачають зростання інноваційно-інвестиційної складової розвитку господарського комплексу, залучення та активізації стимулів зняття гостроти проблеми зайнятості та якісного розвитку соціальної інфраструктури, створення умов по підвищенню рівня життя населення.

3.1 Стратегічні цілі та перспективи розвитку

Основним ресурсом забезпечення сталого розвитку будуть: сільськогосподарське та промислове виробництво, що дасть можливість для розвитку як рослинництва, так і тваринництва, переробної ланки господарського комплексу, малі та середні промислові об'єкти, залізнична інфраструктура, розвиток господарських об'єктів, що зорієнтовані на надання послуг обслуговування.

Важливу роль в розвитку населеного пункту мають природні ресурси (водні об'єкти, лісові масиви, луки та інші озеленені території) які створюють максимальні можливості для розвитку рекреації.

Отже, основними інструментами реалізації стратегії перспективного розвитку населеного пункту є:

- забезпечення екологічної безпеки – дотримання СЗЗ підприємств, оздоровлення водойм, створення можливостей для розвитку рекреації в межах населеного пункту, закриття кладовища, обмеження діяльності шкочинних підприємств тощо;
- забезпечення раціонального використання та охорони земель з дотримання вимог екологічної безпеки відповідно до Земельного Кодексу України та ЗУ «Про охорону земель»;
- залучення інвестицій для розвитку вже існуючих та перспективних об'єктів господарського комплексу;
- підвищення рівня зайнятості мешканців села за рахунок розвитку соціальної та виробничої сфер діяльності;
- урегулювання земельних відносин в проектних межах;
- підвищення ефективності роботи транспортної інфраструктури;
- облік, збереження та розвиток об'єктів культурної спадщини.

3.2. Оцінка ймовірного впливу планованої діяльності на довкілля

Аналізуючи наслідки реалізації проекту генерального плану населеного пункту для навколишнього природного середовища, враховуючи вплив на здоров'я населення, варто

відмітити ймовірні можливі наслідки, а саме такі як:

- збереження природного стану атмосферного повітря, вжиття заходів з метою попередження негативного впливу на стан здоров'я населення та довкілля;
- покращення санітарно-епідеміологічної ситуації у зв'язку із закриттям кладовища, дотриманням СЗЗ від підприємств, автодороги та залізниці;
- створення безпечних умов життєдіяльності місцевого населення в результаті запровадження системи поводження з відходами (виявлення місць незаконного видалення відходів та їх ліквідація, організація роздільного збору відходів та забезпечення їх подальшої утилізації та переробки) з наступною реорганізацією цих земель та очищення ґрунтів місцевості;
- забезпечення екологічної рівноваги природних ландшафтів в результаті виконання заходів щодо раціонального використання та охорони земель, опираючись на пріоритетність вимог екологічної безпеки;
- збереження та раціональне використання об'єктів екологічної мережі, відновлення водної акваторії, створення перспективи для розвитку рекреаційної мережі в межах населеного пункту, проведення екологічного моніторингу за станом навколишнього природного середовища з метою створення екологічної безпеки;
- значне покращення умов життя населення, шляхом відповідного комунального забезпечення: прокладання централізованого водопостачання на всій території населеного пункту, будівництво каналізаційних мереж на всій території населеного пункту та збільшення потужності очисних споруд і т. д.;
- упорядкування промислових територій транспортних, складських та сільськогосподарських підприємств, відповідно до критеріїв екологічного законодавства з урахуванням СЗЗ відповідно до класу їх небезпеки.

Таким чином, при розробленні генерального плану смт Лисянка необхідна певна реорганізація плану населеного пункту з метою покращення стану навколишнього природного середовища та зменшення ризиків шкідливого впливу на здоров'я населення. При виконанні усіх запланованих змін, прогнозується покращення стану біосфери та стійкість природних екосистем. В результаті, усі ці заходи спрямовані на покращення соціально-економічного та культурного розвитку населеного пункту.

У той же час варто відмітити, що внаслідок ігнорування рекомендацій наданих в рамках проекту генерального плану населеного пункту існує ймовірність виникнення негативних наслідків для природного середовища у перспективі.

Можлива оцінка ймовірного впливу реалізації проектних рішень Генерального плану смт Лисянка відповідно до контрольного переліку, наведеного в Таблиці 3.1

Таблиця 3.1

Оцінка ймовірного впливу планованої діяльності на довкілля відповідно до контрольного переліку

Чи може реалізація ДДП спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
<i>Повітря</i>				
1	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?		•	
2	Збільшення викидів забруднюючих		•	

Чи може реалізація ДДП спричинити:		Негативний вплив			Пом'якшенн я існуючої ситуації
		Так	Ймовірно	Ні	
	речовин від пересувних джерел?				
3	Погіршення якості атмосферного повітря?			•	
4	Появу джерел неприємних запахів?			•	
5	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			•	
<i>Водні ресурси</i>					
6	Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод?			•	
7	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів) ?		•		
8	Забруднення підземних водоносних горизонтів ?			•	
<i>Відходи</i>					
9	Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?		•		
10	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки ?		•		
11	Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки ?			•	
12	Утворення або накопичення радіоактивних відходів ?			•	
<i>Земельні ресурси</i>					
13	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару ?			•	
14	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів ?			•	
15	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу ?			•	
16	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури ?			•	
17	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель ?		•		
<i>Біорізноманіття та рекреаційні зони</i>					
18	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у			•	

Чи може реалізація ДДП спричинити:		Негативний вплив			Пом'якшенн я існуючої ситуації
		Так	Ймовірно	Ні	
	безпосередній близькості або на їх території тощо) ?				
19	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві ?		•		
20	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин ?			•	
21	Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей ?		•		•
22	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини ?			•	•
23	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо) ?			•	
<i>Населення та інфраструктура</i>					
24	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему. Зміни в структурі транспортних потоків ?			•	
25	Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги ?	•			
26	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей ?			•	•
<i>Екологічне управління та моніторинг</i>					
27	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки ?			•	
28	Погіршення екологічного моніторингу ?			•	•
29	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження ?		•		
30	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва ?			•	
<i>Інше</i>					
32	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів ?			•	
33	Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу ?			•	
34	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії ?			•	
35	Суттєве порушення якості природного середовища ?			•	

Чи може реалізація ДДП спричинити:		Негативний вплив			Пом'якшенн я існуючої ситуації
		Так	Ймовірно	Ні	
36	Поява можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому ?		•		
37	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей ?			•	

Можна зробити висновки щодо ймовірного впливу Генерального плану на окремі складові довкілля, представлені у Таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Висновки щодо ймовірного впливу Генерального плану на довкілля

Складові довкілля	Ймовірний вплив Генерального плану на довкілля
Безпека життєдіяльності населення та його здоров'я	Генеральний план розробляється з метою усунення значних ризиків для здоров'я населення та уникнення виникнення можливих нових ризиків.
Мікроклімат	Негативний вплив мінімальний, звичайний для району. Зміна напряму руху повітряних мас не передбачається, в результаті чого обмін повітря в населеному пункті буде відбуватися стабільно, не прогнозується затримка смогу, диму та пилу. В результаті збільшення зони зелених насаджень відбудеться покращення мікроклімату.
Атмосферне повітря	У результаті реалізації Генерального плану не передбачається збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та погіршення його стану. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел, розрахункові та фактично заміряні приземні концентрації яких не повинні перевищувати значення гранично допустимих концентрацій (ГДК), та пересувних джерел забруднення. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел, розрахункові та фактично заміряні приземні концентрації яких не повинні перевищувати значення гранично допустимих концентрацій (ГДК), та пересувних джерел забруднення.
Водні ресурси	Планована діяльність не має суттєвого впливу на водні ресурси і спрямована на покращення їх стану шляхом створення централізованої каналізаційної системи та дотримання зони санітарно захисту прибережної території річки Гнилий Тікич та Лиска, ставків, струмка. Реалізація таких заходів призведе до зменшення об'ємів скиду забруднених вод у поверхневі

	<p>води.</p> <p>Генеральним планом не передбачено створення підприємств, діяльність яких імовірно може нашкодити водним ресурсам. Планована діяльність орієнтована лише на покращення стану водойм в перспективі в результаті їх природнього очищення та зменшення антропогенного впливу на них.</p> <p>Другим фактором впливу є запроєктоване будівництво додаткових очисних споруд, адже наявні очисні споруди мають не достатню потужність. При розширенні системи водопостачання та водовідведення, необхідне будівництво додаткових очисних споруд, або значене збільшення потужностей існуючих. Стічні води виробничих територій та стічні комунальні води проходять очистку та скидаються в річку. Умови випуску очищених стоків у водоймища повинні відповідати вимогам «Правил охорони поверхневих вод», повинні бути погоджені з органами санітарного нагляду та органами охорони навколишнього середовища Держрибнагляду.</p> <p>Існуючі умови та передбачені заходи дозволять уникнути негативного впливу на водні ресурси.</p> <p>Негативних впливів на водне середовище, порушення гідродинамічного режиму, виснаження поверхневих та підземних водних ресурсів, надходження у водне середовище забруднюючих речовин не відбуватиметься.</p>
Відходи	<p>Населений пункт характеризується високим рівнем утворення й накопичення значних обсягів побутових відходів.</p> <p>Реалізація санітарного очищення має сприяти зменшенню обсягів утворення твердих побутових відходів.</p>
Земельні ресурси та ґрунт	<p>В результаті реалізації Генерального плану не плануються зміни у топографії або в характеристиках рельєфу. Поява загрози землетрусу, зсувів, селевих потоків, провалів землі не має підстав для виникнення. Порушення (руйнування) ґрунтів під час будівництва (трансформація шарів землі), руху транспортних засобів, вібрацій від процесів виробництва, які можуть підсилюватись під впливом природних чинників – вітру, дощових потоків, тощо.</p> <p>Проблема наявності стихійних сміттєзвалищ не значна так як стг Кожанка має договір на вивезення побутового сміття із двома організаціями які займаються вилученням відходів та подальшою їх утилізацією.</p>
Надра	<p>Реалізація Генерального плану не має призводити до негативного впливу на надра.</p>
Біорізноманіття, флора та фауна	<p>У Генеральному плані не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття.</p> <p>Плановано збільшення площ зелених насаджень загального користування та спеціального призначення.</p> <p>Зелені насадження загального користування представлені парковою зоною та благоустроєм в прибережній захисній смузі зонами. Площа територій загального користування в проектних межах частково забезпечує потребу в рекреаційних озелених територіях для перспективного</p>

	<p>населення на розрахунковий строк.</p> <p>Негативний вплив на тваринний світ відбувається в результаті техногенного шуму від транспортних засобів.</p> <p>Проектом передбачається благоустрій та озеленення території. Існуючі зелені насадження максимально зберігаються.</p> <p>Озеленення обмеженого та спеціального призначення представлено зеленими насадженнями в санітарно-захисних та охоронних зонах, режимних об'єктах громадського та іншого призначення, а також територіями агролісомеліорації, що забезпечують стійкість схилів та захист від ерозії ґрунтів.</p> <p>Берегоукріплення водойм та водотоків в межах населеного пункту представлені у вигляді благоустрою прибережних територій, що включає влаштування укосів берегів та їхнього озеленення. На прибережних ділянках розчищених водойм та водотоків передбачається влаштування зон зелених насаджень спеціального призначення.</p>
Ландшафти, природні території та об'єкти	Антропогенного впливу не очікується. Заплановане окультурення нової паркової зони.
Об'єкти культурної спадщина	Реалізація Генерального плану не має призводити до негативного впливу на об'єкти історико-культурної спадщини. Значною мірою на проектні рішення впливає історико-архітектурний план, який розробляється з метою охорони об'єктів культурної спадщини.
Екологічне управління, моніторинг	Генеральним планом передбачено контроль в галузі екологічної безпеки. Стратегічна екологічна оцінка передбачає створення системи моніторингу. Моніторинг базуватиметься на аналізі досягнення запланованих результатів з використанням визначених показників (індикаторів), серед яких є й екологічні індикатори.

РОЗДІЛ 4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

4.1 Ключові екологічні проблеми

Головною метою проектних напрямків генерального плану смт Лисянка є поєднання розвитку сільського господарства, виробничого та складського комплексу зі створенням можливостей оптимальної взаємодії всіх структурних елементів, що дозволить максимально ефективно задіяти існуючі та перспективні трудові ресурси із забезпеченням екологічної безпеки населеного пункту. Було визначено рейтинг ключових екологічних проблем населеного пункту, представлених в Таблиці 4.1

Таблиця 4.1

Ключові екологічні проблеми території проектування, які стосуються документу державного планування

№	Суть проблеми
1.	<p style="text-align: center;"><u>Територія кладовищ</u></p> <p>Кладовище є потенційним забруднювачем ґрунтів, навіть після їх закриття, за рахунок супровідних поховальних матеріалів - пластик, синтетичні тканини, лаки та фарби, які використовуються для оздоблення і виготовлення трун. Період розпаду деяких з них є дуже довгим і небезпечним для довкілля.</p> <p>При спалюванні синтетичних матеріалів, із яких виготовлені штучні букети, віночки, виділяється величезна кількість хімічних речовин та сполук, зокрема діоксини, тобто хлоровані вуглеводи, феноли, формальдегіди, сполуки свинцю, ртуті, інших тяжких металів, що є надзвичайно канцерогенними.</p> <p>Для зменшення ризику забруднення ґрунтів необхідно мінімізувати використання в траурних церемоніях пластику та інших штучних матеріалів з довгим періодом розкладання.</p> <p>Серед “шкідливих факторів”, від яких покликана вберегти санітарно-захисна зона довкола цвинтарів, – хімічні сполуки (аміак, сірководень, меркаптани і т. п.), які входять до складу так званих трупних газів. При недотриманні санітарно-гігієнічних вимог або під впливом значних атмосферних опадів чи повеней ці отруйні речовини, які виділяються під час розкладу трупів, можуть потрапляти в атмосферне повітря, ґрунтові та поверхневі води.</p> <p>Для запобігання розповсюдженню епідемій необхідним є проведення планових аналізів стану ґрунту, води та повітря на території кладовищ, державною санітарно-епідеміологічною службою за дорученням місцевої влади.</p>
2.	<p style="text-align: center;"><u>Посилення антропогенного тиску на складові навколишнього природного середовища:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - збільшення обсягів видобутку підземних вод; - збільшення кількості пересувних джерел забруднень; - збільшення утворення відходів (побутових та будівельних);
3.	<p style="text-align: center;"><u>Наявність ділянок з порушеною територією, зокрема стихійних сміттєзвалищ.</u></p> <p>Основними забруднювачами всіх компонентів довкілля є несанкціоновані сміттєзвалища. Такі ділянки сміттєзвалищ утворюють самі ж мешканці на узбіччях доріг, ярах, біля недобудованих будівель, на закинутих земельних ділянках.</p> <p>Рекультивация таких територій провадиться тільки після завершення стабілізації закритого полігону ТПВ – процесу зміцнення звалищного ґрунту, досягнення ним постійного стійкого стану. Цей процес займає кілька років та шкодочинний вплив від сміттєзвалищ продовжується. Необхідно провести:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ліквідацію несанкціонованих та стихійних сміттєзвалищ та контроль за дотриманням обмежень для бережливих захисних смуг; - розроблення схем санітарного очищення населених пунктів та визначити відповідальних за

	<p>надання послуг з вивезення побутових відходів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - фінансування з місцевих бюджетів заходів для збирання, вивезення та перероблення побутових відходів; - проведення просвітницьких заходів серед населення щодо належного поводження з побутовими відходами. <p>Завдяки рекультивації та застосуванню комплексних заходів на місці колишніх смітників передбачається створення природних ландшафтів, сільськогосподарських угідь та місць для відпочинку людей</p>
4.	<p><u>Відсутність організованої постійної в часі системи моніторингу за навколишнім середовищем.</u></p> <p>Пост спостережень може надавати інформацію про загальний стан повітряного басейну (якщо він знаходиться поза зоною впливу окремих джерел викидів) і контролювати джерела викидів (якщо він перебуває в зоні впливу джерел викидів). При їх розміщенні пріоритетними є житлові райони з найбільшою щільністю населення, де можливе перевищення встановлених порогових значень гігієнічних показників (ГДК).</p>
5.	<p><u>Відсутність заходів з екологізації виробництва</u></p> <p>Екологізація виробництва — це розширене відтворення природних ресурсів шляхом вдосконалення технології, організації матеріального виробництва, підвищення ефективності праці в екологічній сфері. Екологізація народного господарства, підприємств промисловості та АПК припускає інтенсивний розвиток НТП і переклад його на еколого-економічні, економіко-організаційні та еколого-технічні відносини. Здійснення екологізації народного господарства може вестися за такими основними напрямками:</p> <p>Шляхом здійснення системи організаційно-технічних рішень, енергозберігаючих, природоохоронних та інших заходів без істотної перебудови основних виробничих фондів на підприємствах — без зупинки їхньої дії і без зниження випуску продукції.</p> <p>У процесі розширеного відтворення основних фондів народного господарства (нове будівництво, розширення, реконструкція, технічне переозброєння і капітальний ремонт) це досягається проектно-будівельними заходами.</p>

У проекті генерального плану смт Лисянка враховані наявні проблеми населеного пункту і тому запропонована найбільш екологічно та економічно вигідна його територіально-планувальна організація.

4.2 SWOT – аналіз екологічної ситуації населеного пункту

Було проведено SWOT-аналіз екологічної ситуації населеного пункту, узагальнені результати якого наведені в Таблиця 4.2

Таблиця 4.2

SWOT-аналіз екологічної ситуації селища

Сильні сторони	Слабкі сторони
Високий рівень стурбованості місцевих жителів щодо стану довкілля у селі	Відсутність дієвої системи роздільного збору, сортування, переробки та утилізації відходів
Високий потенціал енергозбереження	Низький рівень впровадження енергоефективних технологій та матеріалів
Зручна транспортна розв'язка	Експлуатація технічно-застарілого обладнання та рухомого громадського автотранспорту
Хороше географічне розташування	Відсутність ведення екологічного моніторингу за станом довкілля, а, отже, низький рівень забезпечення екологічної безпеки населення та територій

	Використання території села без врахування функціональних обмежень – санітарно-захисних, природоохоронних зон тощо
Можливості	Загрози
Державна підтримка розробок комплексу ефективних технологій зниження антропогенного впливу на стан водних об'єктів	Порушення дотримання санітарно-захисних зон, зон санітарної охорони джерел водопостачання, охоронних зон, що в подальшому може призвести до погіршення стану самопочуття та збільшення захворювань серед населення.
Модернізація виробничих потужностей на підприємствах, запровадження у виробництво новітніх та екологічних технологій (державна підтримка та стимулювання).	Зміна клімату та глобальне потепління
Розширення зелених зон відпочинку з використанням наявних природних об'єктів.	За умов недотримання герметичності вигрібних ям у житловій забудові, існують ризики забруднення підземних вод
Розвиток системи роздільного збору, сортування, переробки та утилізації господарсько-побутових відходів	

Таблиця 4.3

Результати аналізу стратегічних цілей наведені в таблиці

Сфери охорони довкілля	Заходи, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків
Атмосферне повітря	<ul style="list-style-type: none"> - моніторинг за викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря з пересувних та стаціонарних джерел; - регулярний моніторинг за кількісним та якісним складом атмосферного повітря; - встановлення та дотримання санітарно-захисних зон для всіх типів підприємств; - вжиття заходів з метою зменшення шумового навантаження поруч із залізною дорогою; - встановлення на автомобілях нейтралізаторів вихлопу; - використання високоефективного екологічного обладнання, постійна його модернізація.
Стан водного басейну	<ul style="list-style-type: none"> - проведення в населеному пункті централізованого водопостачання та каналізування; - відбір проб води та лабораторне дослідження з метою моніторингу стану водного басейну; - встановлення сучасного фільтрового обладнання з обов'язковою модернізацією наявних водоочисних споруд; - підтримка в належному стані джерел питної води; - раціональне водоспоживання з метою зменшення обсягів утворення стічних господарсько-побутових вод; - вжиття заходів з метою належного утримання територій прибережних - централізований збір госпфекальних стоків приватних будинків з метою перешкоджання їх потрапляння до водоносних горизонтів;

Сфери охорони довкілля	Заходи, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків
Стан ґрунтів	<ul style="list-style-type: none"> - встановлення регулярного спостереження за санітарним станом ґрунтів; - проведення геохімічних досліджень ґрунтів та агрохімічної паспортизації ґрунтів; - вирішення основних екологічних проблем, пов'язаних з екстенсивним веденням сільського господарства; - охорона і раціональне використання земель; - провести упорядкування санітарно-захисних зон виробничих територій з метою оздоровлення навколишнього середовища та розроблення плану раціонального використання територій населеного пункту ; - перенесення кладовища за межі населеного пункту з дотриманням СЗЗ, припинення діяльності існуючих кладовищ у зв'язку з не дотриманням СЗЗ; - запровадження системи постійного екологічного моніторингу за фізико-хімічним станом ґрунтів.
Поводження з відходами	<ul style="list-style-type: none"> - вирішення проблеми сортування та екологічної утилізації відходів та побутового сміття; - підвищення екологічної свідомості жителів населеного пункту з метою їх стимулювання сортувати сміття; -впровадження системи роздільного збору, сортування, утилізації відходів, а також використання їх у якості вторинної сировини.
Здоров'я населення	<ul style="list-style-type: none"> -підвищення якості та доступності надання медичних послуг, розвиток первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини; -створення умов для фізичного виховання та спорту у садочках і школах; -зменшення забрудненості атмосферного повітря та підвищення якості питної води для запобігання захворюванням, пов'язаним із даними компонентами навколишнього природного середовища; -створення природних парків з місцями для екологічного відпочинку.

РОЗДІЛ 5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями в сфері охорони навколишнього природного середовища для вирішення актуальних питань сьогодення, а також з метою інтеграції держави до світового співтовариства для розв'язання глобальних екологічних проблем.

Міжнародні обов'язки Україна взяла на себе, підписавши більш ніж 50 міжнародних багатосторонніх угод, що стосуються збереження та збалансованого використання біорізноманіття, серед яких:

- Конвенція про біологічне різноманіття, яка була започаткована під час Всесвітньої конференції глав держав та міністрів довкілля у 1992р. в м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) й ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 р.;
- Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м. Рамсар, Іран, 1971 р.);
- Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);
- Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995р.);
- Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція);
- Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня (1996р.);
- Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р.);
- Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 р. та інші.

Серед основних завдань містобудівної документації у сфері охорони довкілля є:

- виявлення та уточнення територіальних ресурсів для всіх видів функціонального використання території;
- визначення всіх планувальних обмежень використання території згідно з державними будівельними та санітарно-гігієнічними нормами;
- створення належних умов охорони та використання об'єктів культурної спадщини, інших об'єктів, що підлягають охороні відповідно до законодавства;
- визначення напрямів подальшої діяльності щодо охорони та поліпшення стану навколишнього середовища, забезпечення екологічної безпеки;
- організація комплексного благоустрою та озеленення.

Проектні рішення розроблено відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», а саме статті 3 «Основні принципи охорони навколишнього природного середовища».

Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань:

1. Пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів (підземних вод) при здійсненні господарської діяльності;
2. Гарантування екологічно безпечного середовища для життя, праці та здоров'я населення;
3. Забезпечення контролю впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище шляхом здійснення планово-регулярного моніторингу наслідків

виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;

4. Здійснення безплатності загального та платності спеціального використання природних ресурсів для потреб ведення господарської діяльності;

5. Вирішення питань охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів з урахуванням ступеня антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку;

6. Компенсація шкоди, заподіяної порушенням законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Крім того, зобов'язаннями у сфері охорони довкілля є дотримання санітарно-захисних, охоронних зон від об'єктів, які є джерелами викидів/скидів забруднюючих речовин, підвищених рівнів шуму, вібрації, ультразвукових і електромагнітних полів, іонізуючих випромінювань.

РОЗДІЛ 6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ, ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Згідно з «Методичними рекомендаціями із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки - вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – розвиток негативних процесів через нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання. Ймовірність того, що реалізація генерального плану призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності будуть мати значний сумарний негативний вплив на довкілля, – є незначною. Це пов'язане з тим, що всі види впливів на навколишнє середовище мають незначну за силою та масштабом дію (незначне збільшення чисельності населення, додаткове енерго- та ресурсоспоживання). Тому наявність та розвиток кумулятивних наслідків малоімовірні. Для стовідсоткового виявлення кумулятивних наслідків необхідно проводити постійний контроль за якістю ґрунту, харчових продуктів місцевого виробництва, питної води тощо.

Будівельні роботи проводитимуться поетапно, суттєвого нагромадження будівельної техніки в певному місці не передбачено. Нові виробничі території розташовані з урахуванням їх санітарно-захисної зони. Кумулятивний вплив забруднювачів від інших наявних об'єктів та об'єктів, що проектуються, не суттєвий.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту – відсутні.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) при реалізації рішень генерального плану передбачається поетапне будівництво різних об'єктів комунальних, соціальної, інженерної та транспортної інфраструктури, промисловості. При цьому на кожному етапі в процесі будівництва та подальшої експлуатації проектних об'єктів будуть виникати негативні наслідки у вигляді утворення відходів, емісії шкідливих викидів (у т. ч. під час очистки стічних вод від каналізаційних ОС), утворення зворотних вод. Можливо, потрібно буде проводити видалення зелених насаджень, зняття і складування поверхневого шару ґрунту. Проте всі ці впливи відносяться до тимчасових і не стануть причиною суттєвого довгострокового погіршення екологічної рівноваги екосистем населеного пункту. Коротко- та середньострокові наслідки наразі відсутні.

До довгострокових наслідків (50-100 років) відносяться впливи постійного характеру – викиди і скиди, шум, утворення відходів в процесі експлуатації об'єктів.

Постійні наслідки для довкілля: викиди в атмосферу пилу та продуктів згорання природного газу, викидів від автотранспорту; скиди забруднюючих речовин у водний об'єкт після очисних споруд. Значного негативного впливу під час планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

Непостійними довгостроковими впливами є роботи, пов'язані з реконструкцією об'єктів, консервацією, припиненням їх існування, перепрофілюванням, заміною обладнання та устаткування, модернізацією тощо.

В довгостроковій перспективі (100 років і більше) можливе вичерпання лісових ресурсів, що буде потребувати використання нових сучасних «зелених» технологій в енергетиці та, як наслідок, зміни сучасного сільського ландшафту населеного пункту та звичного темпу життя населення.

Оцінка потенційних впливів на навколишнє середовище та людей встановила, що окрім вигоди проект може мати певний негативний вплив на довкілля у разі відсутності належного контролю за таким впливом.

Тимчасові наслідки для довкілля – при виконанні підготовчих та будівельних робіт вплив на навколишнє середовище на атмосферне повітря матиме короткочасний та локальний характер, викиди здійснюватимуться при роботі будівельних машин та механізмів, при здійсненні зварювальних робіт, земельних робіт, при фарбуванні металевих поверхонь.

Позитивні наслідки. Найбільш позитивними для довкілля та здоров'я мають стати заходи, пов'язані з проведенням на всій території населеного пункту централізованої каналізаційної системи та системи водовідведення. Таким чином буде проводитися очищення стічних вод перед їх потраплянням у водойму річки Гнилий Тікич.

Зазначені заходи повинні повернути до належного стану значну територію України та привести до зменшення кількості об'єктів з високим ступенем екологічного ризику.

При цьому має відбуватись поступова централізація та підвищення контролю за джерелами ризиків, пов'язаних з відходами. Це дозволить забезпечити усі об'єкти оброблення відходів належним контролем, у тому числі постійним моніторингом показників довкілля у робочій та санітарно-захисній зоні.

Позитивні впливи від впровадження рішень генерального плану:

1. Здійснення заходів по охороні водного басейну: створення надійної системи централізованого водопостачання села: будівництво водопровідних насосних станцій та інших водопровідних споруд з подальшою подачею очищеної води в системи центрального водопостачання смт Лисянка та одночасним постійним та безперебійним моніторингом фізико-хімічних та бактеріальних показників питних вод. Це забезпечить безперебійне водопостачання кожного громадянина якісною питною водою, і буде сприяти покращенню стану здоров'я та умов їх життя.

2. Забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення смт Лисянка та попередження забруднення поверхневих і підземних вод, ґрунтів шляхом створення надійної та ефективної системи очищення стічних вод: будівництво системи водовідведення із обов'язковою експлуатацією модернізованого фільтрового обладнання та використанням сучасних очисних технологій із стовідсотковим забезпеченням водовідведенням населення.

3. Часткове усунення зон екологічних ризиків, пов'язаних з проживанням людей в межах санітарно-захисних зон підприємств, кладовищ (в результаті закриття кладовищ, екологізації діяльності підприємств тощо).

4. Забезпечення дотримання оптимального акустичного режиму в межах діючих санітарних норм.

5. Покращення санітарно-епідеміологічної ситуації шляхом організації ефективної системи санітарного очищення території: затвердження місцевої програми поводження з відходами та контроль за її виконанням, запровадження роздільного збирання ТПВ, встановлення відповідних контейнерів та облаштування контейнерних майданчиків, ліквідація несанкціонованого

сміттєзвалища, здійснення заходів для нейтралізації, утилізації, знищення або переробки всіх шкідливих речовин і відходів.

б. Забезпечення екологічно збалансованого, сталого розвитку населеного пункту та підвищення комфортності проживання населення, сприяння еколого- культурному розвитку. Це можливе в результаті реалізації рішень генплану стосовно розвитку ландшафтно-рекреаційних територій.

Можливі ймовірні ризики та негативні наслідки:

1. Реалізація проектних рішень щодо зміни функціонального використання територій для розміщення громадської та садибної забудови може супроводжуватись ризиками забруднення підземних водоносних горизонтів та ґрунтів при небажанні власників підключатися до централізованих мереж водовідведення та водопостачання;

2. Ризики несвоєчасного та непослідовного виконання проектних рішень щодо розвитку, вдосконалення та модернізації інженерної інфраструктури населеного пункту, пов'язаних з великими інвестиціями та капіталовкладеннями. Така ситуація може сприяти неконтрольованим скидам стічних вод, використанню води з водних джерел (свердловин), які не відповідають санітарним вимогам, і в підсумку може призвести до посилення забруднення навколишнього середовища села та, отже, до погіршення здоров'я населення та вразливих груп (наприклад, дітей, людей похилого віку, соціально незахищених) тощо;

3. У довгостроковій перспективі очікується розвиток економічної діяльності (виробнича зона села), зростання чисельності населення, що прямо пропорційно буде впливати на зростання рівня автомобілізації, споживання ресурсів, утворення відходів і так далі.

Проект не матиме негативного впливу на дику природу. Негативний вплив на флору та фауну мінімальний.

РОЗДІЛ 7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ПРОЄКТУ ДЕТАЛЬНОГО ПЛАНУ ТЕРИТОРІЇ

Комплекс засобів щодо захисту навколишнього середовища охоплює заходи, спрямовані на охорону та раціональне використання природних ресурсів, і заходи, які забезпечують нормативні санітарно-гігієнічні параметри середовища міських і сільських поселень. Соціально необхідні охоронні заходи поділяються на організаційні, економічні та містобудівні.

Містобудівні заходи забезпечують охорону природного середовища за рахунок раціонального функціонального зонування території, створення санітарно-захисних, охоронних зон тощо, забезпечення екологічного балансу урбанізованих територій.

З метою покращення стану навколишнього середовища містобудівною документацією передбачається ряд планувальних та інженерних заходів, до яких відносяться, але не обмежуються ними.

У разі не затвердження Генерального плану населеного пункту буде відсутня довгострокова стратегія планування та забудови населеного пункту, що може призвести до хаотичної забудови та порушення нормативних вимог щодо дотримання санітарних відстаней від конкретних об'єктів. Порушення дотримання санітарно-захисних зон, зон санітарної охорони джерел водопостачання, охоронних зон в подальшому може призвести до погіршення стану самопочуття та збільшення захворювань серед населення. Відмова від реалізації проекту не призведе до змін стану компонентів довкілля та соціально-економічних показників планової території.

7.1 Заходи зменшення впливу на стан атмосферного повітря

Заходи по оздоровленню повітряного басейну передбачено відповідно до вимог статей 10-22 ЗУ «Про охорону атмосферного повітря».

Відповідно до ЗУ «Про охорону атмосферного повітря», а саме ст.10 підприємства, установи, організації та громадяни - суб'єкти підприємницької діяльності, що здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря та діяльність яких пов'язана з впливом фізичних та біологічних факторів на його стан, зобов'язані:

- здійснювати організаційно-господарські, технічні та інші заходи щодо забезпечення виконання вимог, передбачених нормативами екологічної безпеки у галузі охорони атмосферного повітря, дозволами на викиди забруднюючих речовин тощо;

- вживати заходів щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин і зменшення впливу фізичних факторів;

- забезпечувати безперебійну ефективну роботу і підтримання у справному стані споруд, устаткування та апаратури для очищення викидів і зменшення рівнів впливу фізичних та біологічних факторів;

- здійснювати контроль за обсягом і складом забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, і рівнями фізичного впливу та вести їх постійний облік;

- заздалегідь розробляти спеціальні заходи щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру і вживати заходів для ліквідації причин, наслідків забруднення атмосферного повітря;

- забезпечувати здійснення інструментально-лабораторних вимірювань параметрів викидів забруднюючих речовин стаціонарних і пересувних джерел та ефективності роботи газоочисних

установок;

- забезпечувати розроблення методик виконання вимірювань, що враховують специфічні умови викиду забруднюючих речовин;

- використовувати метрологічно атестовані методики виконання вимірювань і повірені засоби вимірювальної техніки для визначення параметрів газопилового потоку і концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі та викидах стаціонарних і пересувних джерел;

- здійснювати контроль за проектуванням, будівництвом і експлуатацією споруд, устаткування та апаратури для очищення газопилового потоку від забруднюючих речовин і зниження впливу фізичних та біологічних факторів, оснащення їх засобами вимірювальної техніки, необхідними для постійного контролю за ефективністю очищення, дотриманням нормативів гранично допустимих викидів забруднюючих речовин і рівнів впливу фізичних та біологічних факторів та інших вимог законодавства в галузі охорони атмосферного повітря;

- своєчасно і в повному обсязі сплачувати екологічний податок;

- забороняються викиди в атмосферу шкідливих речовин, на які не встановлені гігієнічні нормативи (ГДК або ОБРВ);

- виведення із житлової забудови (або перепрофілювання) промпідприємств, що несприятливо впливають на повітряне середовище території;

- максимальне використання безвідходних і маловідходних технологічних процесів з обґрунтуванням досяжності рішень, що приймаються;

- впровадження технологічного чи санітарно-технічного обладнання, що забезпечує вловлювання, утилізацію, знешкодження викидів і відходів або повне їх виключення;

- регулювання викидів шкідливих речовин в атмосферу з урахуванням прогнозу несприятливих метеорологічних умов.

Виконання заходів щодо охорони атмосферного повітря не повинно призводити до забруднення ґрунтів, вод та інших природних об'єктів.

Для зменшення впливу на стан атмосферного повітря та забезпечення нормативного стану повітряного середовища передбачені заходи, направлені на здійснення викидів в атмосферу у відповідності з ГДК і з мінімальним кількісним та якісним показниками, а саме:

- проведення реконструкції комунальних систем та об'єктів тепло- і водопостачання шляхом впровадження новітніх енергоефективних технологій;

- організації та здійснення моніторингу викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря суб'єктами господарювання приватної та комунальної власності;

- зниження якісного та кількісного показників забруднювачів у повітряному басейні внаслідок збільшення площі зелених насаджень сільської місцевості;

- озеленення санітарно-захисних зон виробничих та транспортно-складських територій 4-5 класу шкідливості у відповідності до вимог ДСП 173-96;

- технологічні заходи передбачають спорудження пило- і газоуловлювальних фільтрів на промислових підприємствах, утилізацію викидів та ін.

- провести перепрофілювання або винесення потужностей підприємства, санітарно-захисна зона від якого не витримана.

Зменшення викидів від автотранспорту та зменшення концентрації шкідливих речовин: діоксиду азоту, оксиду вуглецю, ненасичених вуглеводнів в атмосферному повітрі населеного пункту шляхом:

- удосконалення організації руху транспорту;
- популяризації електротранспорту;
- створення системи зелених насаджень вздовж автомагістралей;
- розташування автостоянок, гаражів, за межами житлових кварталів;
- розташування проектних будівель в районах перспективної житлової забудови на дозволеній від автодоріг відстані (не менше, ніж 50 метрів від дороги).

7.2 Заходи зменшення впливу на стан земельних ресурсів та ґрунтів

Заходи по оздоровленню ґрунтів передбачено відповідно до вимог Земельного кодексу України, ЗУ «Про охорону земель», ЗУ «Про відходи» (статті 17, 32 та 351). Правові, економічні та соціальні основи охорони земель з метою забезпечення їх раціонального використання, відтворення та підвищення родючості ґрунтів, інших корисних властивостей землі, збереження екологічних функцій ґрунтового покриву та охорони довкілля регулюються Законом України «Про охорону земель». Заходи з охорони ґрунтів базуються на наступних принципах:

- забезпечення раціонального використання та збереження ґрунтів, як одного з найважливіших компонентів природного середовища;
- застосування ґрунтозберігаючих технологій (безвідвальний обробіток), зменшення хімічного тиску на ділянку проектування (використання агротехнічних методів боротьби з шкідниками та бур'янами, біометодів та органічних добрив, заборона небезпечних хімічних засобів);
- впровадження схеми санітарного очищення населеного пункту: організація роздільного збирання відходів, будівництво й облаштування контейнерних майданчиків, розвиток пунктів прийому вторинної сировини.
- раціональне використання та охорона земель шляхом заміни їхнього функціонального призначення для більш ефективного їх використання в межах населеного пункту.
- обов'язкове проведення рекультивациі порушених територій;

Відповідно до вимог ст. 33 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", ст. 21 Закону України "Про відходи" здійснення контролю за додержанням земельного та природоохоронного законодавства, використанням і охороною земель, а також забезпечення ліквідації несанкціонованих і неконтрольованих звалищ відходів відноситься до повноважень органів місцевого самоврядування.

Відповідно до Закону України «Про охорону земель» при здійсненні містобудівної діяльності необхідно передбачити заходи щодо:

- максимального збереження площі земельних ділянок з ґрунтовим і рослинним покривом;
- зняття та складування у визначених місцях родючого шару ґрунту з наступним використанням його для поліпшення малопродуктивних угідь, рекультивациі земель та благоустрою населених пунктів і промислових зон;
- недопущення порушення гідрологічного режиму земельних ділянок; дотримання екологічних вимог, установлених законодавством України, при проектуванні, розміщенні та будівництві об'єктів.

Для покращення природного стану територій з проявом ерозії проектним рішеннями передбачається проведення спеціальних заходів:

- регулювання стоку дощових і сніготалих вод (влаштування водоутримувальних споруд, водонапрямних споруд, водоскидних споруд);

- застосування покриття з гнучких підстилок і сітчастих блоків заповнених каменем (габійонні конструкції);
- застосування покриття з синтетичних матеріалів (геотекстиля);
- регулювання поздовжніх ухилів тальвегів;
- часткове засипання тальвегів та балок ґрунтом;
- агролісомеліорація.

7.3 Охорона поверхневих та підземних вод

Заходи по охороні водного басейну передбачено відповідно до вимог Водного кодексу України, ЗУ «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», постанови Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 №204 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів», постанови Кабінету Міністрів України від 25.03.1999 №465 «Про затвердження Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами», ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій», ДБН В.2.5-74-2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування», ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування».

Загальне водокористування. Загальне водокористування здійснюється громадянами для задоволення їх потреб (купання, плавання на човнах, любительське і спортивне рибальство, водопій тварин, забір води з водних об'єктів без застосування споруд або технічних пристроїв та з криниць) безкоштовно, без закріплення водних об'єктів за окремими особами та без надання відповідних дозволів.

З метою охорони життя і здоров'я громадян, охорони навколишнього природного середовища та з інших передбачених законодавством підстав районні і міські ради за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, обласних, Київської, Севастопольської міських державних адміністрацій, органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища та інших державних органів встановлюють місця, де забороняється купання, плавання на човнах, забір води для питних або побутових потреб, водопій тварин, а також за певних підстав визначають інші умови, що обмежують загальне водокористування на водних об'єктах, розташованих на їх території. Забороняється обмеження загального водокористування, у тому числі обмеження купання та плавання на човнах, любительського і спортивного рибальства, причалювання до берега у світлу пору доби у зв'язку з перебуванням земельних ділянок прибережних захисних смуг (пляжної зони) у користуванні юридичних або фізичних осіб, крім випадків, передбачених законом.

Місцеві ради зобов'язані повідомляти населення про встановлені ними правила, що обмежують загальне водокористування.

На водних об'єктах, наданих в оренду, загальне водокористування допускається на умовах, встановлених водокористувачем, за погодженням з органом, який надав водний об'єкт в оренду.

Водокористувач, який узяв водний об'єкт у користування на умовах оренди, зобов'язаний доводити до відома населення умови водокористування, а також про встановлені обмеження загального водокористування на водному об'єкті, наданому в оренду.

Якщо водокористувачем або відповідною радою не встановлено таких умов, загальне

водокористування визнається дозволеним без обмежень (ст.47 ВКУ).

Спеціальне водокористування. Здійснення спеціального водокористування лише за наявності дозволів на спеціальне водокористування (ст.49-50 ВКУ). Підприємства-користувачі повинні дотримуватись встановлених у дозволах на спеціальне водокористування лімітів забору та використання води, лімітів скидання та нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин у поверхневі водні об'єкти.

Особливості користування малими річками. З метою охорони водності малих річок забороняється:

- 1) змінювати рельєф басейну річки;
- 2) руйнувати русла пересихаючих річок, струмки та водотоки;
- 3) випрямляти русла річок та поглиблювати їх дно нижче природного рівня або перекривати їх без улаштування водостоків, перепусків чи акведуків;
- 4) зменшувати природний рослинний покрив і лісистість басейну річки;
- 5) розорювати заплавні землі та застосовувати на них засоби хімізації;
- 6) проводити осушувальні меліоративні роботи на заболочених ділянках та урочищах у верхів'ях річок;
- 7) надавати земельні ділянки у заплавах річок під будь-яке будівництво (крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних споруд), а також для садівництва та городництва;
- 8) здійснювати інші роботи, що можуть негативно впливати чи впливають на водність річки і якість води в ній.

Водокористувачі та землекористувачі, землі яких знаходяться в басейні річок, забезпечують здійснення комплексних заходів щодо збереження водності річок та охорони їх від забруднення і засмічення.

Водоохоронні зони (далі – ВЗ) та прибережно-захисні смуги (далі – ПЗС). Для створення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення, засмічення і вичерпання, знищення навколводних рослин і тварин, а також зменшення коливань стоку вздовж річок, морів та навколо озер, водосховищ і інших водойм встановлюються водоохоронні зони (ст.87 Водного кодексу України (далі – ВКУ), ст. 60-61 Земельного кодексу України (далі – ЗКУ).

Водоохоронна зона є природоохоронною територією господарської діяльності, що регулюється. На території водоохоронних зон забороняється:

- 1) використання стійких та сильнодіючих пестицидів;
- 2) влаштування кладовищ, скотомогильників, звалищ, полів фільтрації;
- 3) скидання неочищених стічних вод, використовуючи рельєф місцевості (балки, пониззя, кар'єри тощо), а також у потічки.

Порядок визначення розмірів і меж ВЗ та режим ведення господарської діяльності в них встановлюються Кабінетом Міністрів України. У водоохоронну зону входить прибережна захисна смуга на якій встановлено більш суворий режим господарської діяльності, ніж на решті території водоохоронної зони.

Прибережні захисні смуги є природоохоронною територією з режимом обмеженої господарської діяльності. У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється:

- 1) розорювання земель (крім підготовки ґрунту для залуження і залісення), а також садівництво та городництво;

- 2) зберігання та застосування пестицидів і добрив;
- 3) влаштування літніх таборів для худоби;
- 4) будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;
- 5) миття та обслуговування транспортних засобів і техніки;
- 6) влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо;
- 7) випалювання сухої рослинності або її залишків з порушенням порядку, встановленого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Об'єкти, що знаходяться у прибережній захисній смузі, можуть експлуатуватись, якщо при цьому не порушується її режим. Не придатні для експлуатації споруди, а також ті, що не відповідають встановленим режимам господарювання, підлягають винесенню з прибережних захисних смуг. У прибережних захисних смугах дозволяються реконструкція, реставрація та капітальний ремонт існуючих об'єктів.

На території населеного пункту смт Лисянка протікає р. Гнилий Тікич для якої встановлюється ПЗС шириною 50 м, 2 ставки площею 1,1 га та 1,0 га на струмках без назви для яких встановлюється ПЗС 25 м; річка Лиска та струмок без назви – малі річки, для яких встановлюється ПЗС – 25 м; 4 ставки площею 9,3 га, 0,9 га, 0,1 га та 3,7 га на р.Лиска, для яких встановлюється ПЗС шириною 50 м. Якщо крутизна схилів перевищує три градуси, мінімальна ширина ПЗС подвоюється.

Статтею 88 ВКУ передбачено, що ПЗС встановлюються за окремими проектами землеустрою, які розробляються в порядку, передбаченому законом. У межах існуючих населених пунктів ПЗС встановлюється з урахуванням містобудівної документації.

Виконавчі комітети сільських, селищних, міських рад зобов'язані доводити до відома населення, всіх заінтересованих організацій рішення щодо меж ВЗ і ПЗС, а також водоохоронного режиму, який діє на цих територіях.

Контроль за створенням ВЗ і ПЗС, а також за додержанням режиму використання їх територій здійснюється виконавчими комітетами сільських, селищних, міських рад і центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Зони санітарної охорони підземних джерел водопостачання. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 року № 2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів» з метою забезпечення охорони водних об'єктів у районах забору води для централізованого водопостачання населення, лікувальних та оздоровчих потреб встановлюються зони санітарної охорони (ЗСО). ЗСО водних об'єктів створюються на всіх господарсько-питних водопроводах незалежно від їх підпорядкованості або типу джерела водопостачання.

Для підземних джерел водопостачання у межах першого поясу ЗСО забороняється:

- перебування сторонніх осіб, розміщення житлових та господарських будівель, застосування пестицидів, органічних і мінеральних добрив, прокладення трубопроводів, видобування гравію чи

піску та проведення інших будівельно-монтажних робіт, безпосередньо не пов'язаних з будівництвом, реконструкцією та експлуатацією водопровідних споруд та мереж;

- скидання будь-яких стічних вод та випасання худоби;
- проведення головної рубки лісу.

У межах другого поясу ЗСО забороняється:

- забруднення територій покидьками, сміттям, гноєм, відходами промислового виробництва та іншими відходами;

- розміщення складів паливно-мастильних матеріалів, пестицидів та мінеральних добрив, накопичувачів та інших об'єктів, які створюють небезпеку хімічного забруднення джерел водопостачання;

- розміщення кладовищ, скотомогильників, полів асенізації, наземних полів фільтрації, гноєсховищ, силосних траншей, тваринницьких і птахівничих підприємств та інших сільськогосподарських об'єктів, які створюють небезпеку мікробного забруднення джерел водопостачання;

- зберігання і застосування мінеральних добрив та пестицидів;

- закачування відпрацьованих (зворотних) вод у підземні горизонти, підземне складування твердих відходів та розробка надр землі;

- проведення головної рубки лісу.

У межах третього поясу ЗСО забороняється:

- закачування відпрацьованих (зворотних) вод у підземні горизонти з метою їх захоронення, підземного складування твердих відходів і розробки надр землі, що може призвести до забруднення водоносного горизонту;

- розміщення складів паливно-мастильних матеріалів, а також складів пестицидів і мінеральних добрив, накопичувачів промислових стічних вод, нафтопроводів та продуктопроводів, що створюють небезпеку хімічного забруднення підземних вод.

7.4 Охорона територій та об'єктів природно-заповідного фонду, інших природоохоронних територій та екологічної мережі

Відповідно ст.7 ЗУ «Про природно-заповідний фонд» землі природно-заповідного фонду- це ділянки суші і водного простору з природними комплексами та об'єктами, що мають особливу природоохоронну, екологічну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність, яким відповідно до закону надано статус територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Землі природно-заповідного фонду України, а також землі територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову, естетичну, господарську цінність і є відповідно до статті 6 цього Закону об'єктами комплексної охорони, належать до земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного або історико-культурного призначення.

На землях природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного або історико-культурного призначення забороняється будь-яка діяльність, яка негативно впливає або може негативно впливати на стан природних та історико-культурних комплексів та об'єктів чи перешкоджає їх використанню за цільовим призначенням.

Збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду забезпечується шляхом:

- встановлення заповідного режиму;

- організації систематичних спостережень за станом заповідних природних комплексів та об'єктів;

- проведення комплексних досліджень з метою розробки наукових основ їх збереження та ефективного використання;

- додержання вимог щодо охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду під час здійснення господарської, управлінської та іншої діяльності, розробки проектної і проектно-планувальної документації, землевпорядкування, лісовпорядкування, здійснення оцінки впливу на довкілля;

- запровадження економічних важелів стимулювання їх охорони;

- здійснення державного та громадського контролю за додержанням режиму їх охорони та використання;

- встановлення підвищеної відповідальності за порушення режиму їх охорони та використання, а також за знищення та пошкодження заповідних природних комплексів та об'єктів;

- проведення широкого міжнародного співробітництва у цій сфері;

- проведення інших заходів з метою збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду з додержанням вимог, встановлених цим Законом та іншими актами законодавства України, можуть використовуватися:

- у природоохоронних цілях;

- у науково-дослідних цілях;

- в оздоровчих та інших рекреаційних цілях;

- в освітньо-виховних цілях;

- для потреб моніторингу навколишнього природного середовища.

Встановлені частиною першою цієї статті основні види використання, а також заготівля деревини, лікарських та інших цінних рослин, їх плодів, сіна, випасання худоби, мисливство, рибальство та інші види використання можуть здійснюватися лише за умови, що така діяльність не суперечить цільовому призначенню територій та об'єктів природно-заповідного фонду, встановленим вимогам щодо охорони, відтворення та використання їх природних комплексів та окремих об'єктів.

З метою збереження водно-болотного комплексу Черкаською облрадою було прийнято рішення про створення гідрологічних заказників місцевого значення на березі річки Гнилий Тікич :

1. Гідрологічний заказник місцевого значення Карлзбад, дата створення 28.10.1994, рішення Черкаської облради № 2/6;

2. Гідрологічний заказник місцевого значення Лисянка, дата створення 21.11.1984, рішення Черкаської облради № 354;

3. Гідрологічний заказник місцевого значення Гнилий Тікич, дата створення 26.06.2009, рішення Черкаської облради № 27-10/V;

4. Гідрологічний заказник місцевого значення Лисянський II, дата створення 28.04.1993, рішення Черкаської облради № 14-21.

Заказниками оголошуються природні території (акваторії) з метою збереження і відтворення природних комплексів чи їх окремих компонентів. Оголошення заказників проводиться без вилучення земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів у їх власників або користувачів.

На територіях заказників забороняються рубки головного користування, суцільні, прохідні, лісовідновні та поступові рубки, видалення захаращеності, а також полювання та інша діяльність, що

суперечить цілям і завданням, передбаченим положенням про заказник.

Господарська, наукова та інша діяльність, що не суперечить цілям і завданням заказника, проводиться з дотриманням загальних вимог щодо охорони навколишнього природного середовища.

Власники або користувачі земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів, оголошених заказником, беруть на себе зобов'язання щодо забезпечення режиму їх охорони та збереження.

Режим охорони та використання територій та об'єктів екомережі визначений статтею 18 ЗУ «Про екологічну мережу України».

Територія смт Лисянка не межує з об'єктом Смарагдової мережі України.

7.5 Охорона територій та об'єктів історико-культурної спадщини

Для населених пунктів, внесених до Списку історичних населених місць України, у межах визначених історичних ареалів у складі генерального плану населеного пункту визначаються режими регулювання забудови та розробляється історико-архітектурний опорний план, в якому зазначається інформація про об'єкти культурної спадщини та зони їх охорони. Для смт Лисянка був розроблений Історико-архітектурний опорний план з визначенням меж і режимів використання зон охорони пам'яток та історичних ареалів в комплексі з Генеральним планом.

Окремо зазначимо, що відповідно до статті 36 Закону України "Про охорону культурної спадщини" якщо під час проведення будь-яких земляних робіт виявлено знахідку археологічного або історичного характеру, виконавець робіт зобов'язаний зупинити їх подальше ведення і протягом однієї доби повідомити про це відповідний орган охорони культурної спадщини, на території якого проводяться земляні роботи. Земляні роботи можуть бути відновлені лише згідно з письмовим дозволом відповідного органу охорони культурної спадщини після завершення археологічних досліджень відповідної території.

7.6 Заходи зменшення акустичного, вібраційного забруднення

До заходів зменшення шумового забруднення належить:

- забезпечення ефективного застосування організаційно-технічних та/або лікувально-профілактичних заходів для дотримання допустимих рівнів шуму (за умов підтвердження перевищення рівнів шуму за результатами замірів);
- запровадження контролю за дотриманням санітарних норм від негативного впливу шуму, вібрацій, ультра- та інфразвуку на межі санітарно-захисних зон виробничих об'єктів;
- дотримання санітарних розривів до об'єктів житлової забудови від автостоянок (у відповідності до ДСП 173-96, дод. 10);
- використання шумозахисного озеленення.

Рівні вібрації на прилеглих до житлових і громадських будинків територіях, не повинні викликати порушення цілісності огорожувальних конструкцій будівель протягом строку їх експлуатації.

Допустимі рівні та значення вібрації у приміщеннях житлових та громадських будинків мають відповідати вимогам ДСП 173-96 (Додаток 17-17а) та ДБН В.1.1-31.

До технічних заходів належать:

- зниження вібрації в джерелі її виникнення (вибір на стадії проєктування кінематичних і технологічних схем, які знижують динамічні навантаження в устаткуванні та ін.);

- зниження діючої вібрації на шляху розповсюдження від джерела виникнення (вібропоглинання, віброгасіння, віброізоляція).

До організаційних заходів належать:

- організаційно-технічні (своєчасний ремонт та обслуговування обладнання за технологічним регламентом, контроль допустимих рівнів вібрації, дистанційне керування вібронебезпечним обладнанням);

- організаційно-режимні (забезпечення відповідного режиму праці та відпочинку, заборону залучення до вібраційних робіт осіб молодших 18 років, тощо);

До лікувально-профілактичних заходів належать:

- періодичні медичні огляди;
- лікувальні процедури (фізіологічні процедури, вітамінно- та фітотерапія).

7.7 Збереження та належний догляд за зеленими насадженнями

Заходи спрямовані на збереження та належний догляд за зеленими насадженнями передбачаються відповідно до Закону України «Про рослинний світ», Закону України «Про благоустрій населених пунктів», наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 «Про затвердження правил утримання зелених насаджень у населених пунктах».

Відповідно до статті 5 Закону України «Про рослинний світ» під час здійснення діяльності, яка впливає на стан охорони, використання та відтворення рослинного світу, необхідно дотримуватися таких основних вимог:

- збереження природної просторової, видової, популяційної та ценотичної різноманітності об'єктів рослинного світу;

- збереження умов місцезростання дикорослих рослин і природних рослинних угруповань;
- науково обґрунтованого, невиснажливого використання природних рослинних ресурсів;
- здійснення заходів щодо запобігання негативному впливу господарської діяльності на рослинний світ;

- охорони об'єктів рослинного світу від пожеж, захист від шкідників і хвороб;
- здійснення заходів щодо відтворення об'єктів рослинного світу;
- регулювання поширення та чисельності дикорослих рослин і використання їх запасів з врахуванням інтересів охорони здоров'я населення.

Вказані вимоги враховуються під час розробки проектів законодавчих актів, загальнодержавних, міждержавних, регіональних програм та здійснення заходів з охорони, використання та відтворення рослинного світу.

Відповідно до розділу 7 наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 «Про затвердження правил утримання зелених насаджень у населених пунктах» охороні та відновленню підлягають усі зелені насадження в межах населених пунктів під час проведення будь-якої діяльності, крім зелених насаджень, які висаджені або вирости самосівом в охоронних зонах повітряних і кабельних ліній, трансформаторних підстанцій, розподільчих пунктів і підприємств та своєчасно видалені.

У разі несвоєчасного видалення насаджень в охоронних зонах, коли дерева біля кореневої шийки досягли діаметра 5 см і більше, їх відновна вартість стягується в установленому порядку.

Охорона, утримання та відновлення зелених насаджень на об'єктах благоустрою, а також

видалення дерев, які вирости самосівом, здійснюються за рахунок державного або місцевих бюджетів залежно від підпорядкування об'єкта благоустрою, а на земельних ділянках, переданих у постійне користування або в оренду, - за рахунок їх власників або орендарів відповідно до нормативів, затверджених у встановленому порядку.

Господарська та інша діяльність проводиться з урахуванням коштів, необхідних для охорони, утримання та відновлення зелених насаджень і міських лісів. Кошти передбачають: місцеві органи самоврядування на утримання об'єктів зеленого господарства комунальної форми власності, підприємства, організації, установи на утримання зелених насаджень на територіях, які їм належать на правах власності, довгострокової оренди, власники чи користувачі земельних ділянок, на яких розташовані зелені насадження.

Під час проведення будь-яких робіт на земельній ділянці, на якій залишились зелені насадження, забудовник:

- огорожує дерева на території будівництва;
- у процесі виконання робіт щодо будівництва доріг, тротуарів, асфальтування дворів тощо залишає місця (лунки) для посадки дерев, а також утворює лунки довкола наявних дерев;
- копає канали глибше 1 м для прокладання підземних інженерних мереж і фундаментів на віддалі не менше 2 м від дерева та 1,5 м від чагарника;
- не допускає засипання ґрунтом чагарників та стовбури дерев;
- зберігає верхній родючий шар ґрунту на всій території забудови, організовує його зняття, складування та залишає для подальшого використання чи передачі спеціалізованому підприємству, визначеному місцевим органом влади для використання під час створення зелених насаджень;
- не допускає складування будівельних матеріалів, стоянки машин і механізмів на відстані не менше 2,5 м від дерева і 1,5 м від чагарника.

Існуюче населення селища Лисянка складає 6876 осіб. Виходячи з мінімального нормативного забезпечення населення зеленими насадженнями загального користування розрахункова їх площа складає:

$$6876 \times 13 = 89\,388 \text{ м}^2 = 8,93 \text{ га}$$

На даний час в адміністративних межах селища Лисянка озеленені території загального користування (парки, сквери, бульвари, тощо) представлені зеленими насадженнями вздовж водойм та лісів. При цьому загальна площа ландшафтно-рекреаційної зони селища міського типу, до якої входять водойми, пасовища, самосійна рослинність, сади та заболочені території, становить 42,9 га.

Нормативна розрахункова кількість зелених насаджень загального користування для сільської територіальної громади при проектному населенні 8612 осіб складає:

$$8612 \times 13 = 111\,959,9 \text{ м}^2 = 11,195 \text{ га}$$

Всього в межах смт Лисянка передбачено на розрахунковий період організація 292,7 гектарів ландшафтно-рекреаційної зони, при цьому з них 15,8 га передбачені під ліси, 201,9 га призначені під озеленені території, 75 га призначені під зелені насадження загального користування. Крім цього відведено 119,7 га під зелень спеціального призначення. Територіально зелені насадження загального користування розміщені в межах прибережно-захисних смуг річки Гнилий Тікич та ставків.

Генеральним планом передбачається забезпечення населення рекреаційними територіями, що, в свою чергу, обумовлює сумарну площу зелених насаджень загального користування на розрахунковий період.

7.8 Заходи боротьби проти спалювання промислових та побутових відходів, у тому числі рослинних залишків

Не допускається спалювання промислових та побутових відходів, які є джерелами забруднення атмосферного повітря забруднюючими речовинами та речовинами з неприємним запахом або іншого шкідливого впливу, на території підприємств, установ, організацій і населених пунктів. Але є виняток – коли це здійснюється з використанням спеціальних установок при додержанні вимог, встановлених законодавством про охорону атмосферного повітря (стаття 20 Закону України «Про охорону атмосферного повітря»).

Відповідно до Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства від 10.04.2006 № 105, на об'єктах благоустрою зеленого господарства, зокрема забороняється:

- вивозити і звалювати в не відведених для цього місцях відходи, сміття, траву, гілки, деревину, сніг, листя тощо;
- спалювати суху рослинність, розпалювати багаття та порушувати інші правила протипожежної безпеки.

Спалювати листя категорично забороняється.

Листя, подрібнені гілки деревини рослин і трав'янисті рештки квітково-декоративних рослин та скошених газонних трав необхідно вивозити на спеціальні полігони або на відведені майданчики на підприємствах зеленого господарства для приготування компостів, садових земель та інших органічних добрив.

Протягом пожежонебезпечного періоду забороняється заборонено також випалювати траву та інші рослинні рештки на землях лісового фонду, а також на інших земельних ділянках, що безпосередньо примикають до лісу (у тому числі проводити сільськогосподарські пали) (Правила пожежної безпеки в лісах України, затверджені наказом Державного комітету лісового господарства України від 27.12.2004 № 278).

7.9 Санітарне очищення території

Поводження з відходами в Україні здійснюється відповідно до державних норм і стандартів. Ці правила закріплені у Законах України «Про житлово-комунальні послуги», «Про відходи» та «Про місцеве самоврядування в Україні». Механізм надання суб'єктами господарювання незалежно від форми їх власності послуг з поводження з побутовими відходами у містах, селищах і селах визначено Правилами надання послуг з поводження з побутовими відходами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2008 р. № 1070 (зі змінами).

Контроль у сфері поводження з відходами здійснює Державна екологічна інспекція України – центральний орган виконавчої влади із здійснення державного контролю у сфері ОНПС, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, поводження з відходами. На місцевому рівні сферу поводження з відходами контролюють місцеві виконавчі органи сільських рад, громадські інспектори з благоустрою населених пунктів.

Варто наголосити на введенні адміністративної відповідальності Законом № 5402-VI у 2012 р. за захоронення (остаточне розміщення неперероблених відходів) у вигляді накладення штрафу на громадян від 20 до 80 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (НМДГ) і на посадових осіб, громадян - суб'єктів підприємницької діяльності - від 50 до 100 НМДГ.

При цьому з 10 червня 2018 р. введені у дію зміни в поводженні з відходами, що передбачені ЗУ «Про житлово-комунальні послуги» відповідно до яких власники або наймачі, користувачі, у тому числі орендарі, джерел утворення побутових відходів повинні (ст. 351 ЗУ «Про відходи»):

- забезпечувати роздільне збирання побутових відходів;
- укласти договори з виконавцем послуг із вивезення побутових відходів;
- оплачувати послуги з поводження із побутовими відходами.

Виконавця послуг із вивезення побутових відходів визначає орган місцевого самоврядування на конкурсній основі в порядку, встановленому Кабміном.

Відповідно до вимог ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» п. 11.2.1 стратегія поводження із ТПВ повинна базуватись на "Схемах санітарного очищення населених пунктів", однак враховуючи відсутність затвердженої Схеми санітарного очищення смт Лисянка та наголошуючи на максимально форсованому вирішенні проблемного питання екологічного поводження з відходами, проектними рішеннями містобудівної документації передбачено:

1. Ліквідація несанкціонованих і неконтрольованих звалищ відходів;

2. Забезпечення проведення рекультивації після завершення строку стабілізації (сівба багаторічних трав або садіння чагарників, або садіння саджанців декоративних рослин, або садіння дерев для утворення парків тощо строком на 2 роки) закритого сміттєзвалища (рекомендовано до врахування вимоги ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів»);

Вивіз відходів, що не підлягають утилізації (тобто використанню відходів в якості вторинних матеріалів чи енергетичних ресурсів) та знешкодженню (тобто зменшення чи усунення небезпечності відходів шляхом механічного, фізико-хімічного чи біологічного їх оброблення) пропонується на-паспортизований полігон ТПВ.

При нормі сухих відходів – 0,35 т на 1-го жителя за рік (ДБН Б.2.2-12:2019, табл. 11.2), загальна кількість утворення сміття від існуючого населення становить:

$$6867 \times 0,35 = 2\,403 \text{ т/рік.}$$

Проектними рішеннями Генерального плану прогнозується збільшення кількості населення смт Лисянка до 8 612 чоловік, а отже загальна кількість утворення сміття від проектної кількості населення становить:

$$8612 \times 0,35 = 3\,014, 2 \text{ т/рік.}$$

Трупи усиплених тварини, а також померлих та загиблих (зокрема на дорогах) мають знешкоджуватися. Знешкодження, кремація чи поховання трупів тварин проводиться згідно з ветеринарно-санітарними вимогами лише у місцях, спеціально відведених для цього. Недопустимо викидати трупи собак та котів у контейнери для сміття чи захоронювати їх у не відведених для цього місцях.

Для ефективного вирішення проблем у сфері поводження з ТПВ на території населеного пункту зокрема та громади в цілому рекомендовано проведення просвітницьких та агітаційних заходів щодо поводження з відходами, їх сортування та роздільного збору. Впровадження роздільного збирання ТПВ має супроводжуватись проведенням постійної агітаційної роботи щодо безпечного в санітарно-епідемічному та екологічному відношеннях поводження з ТПВ та необхідності свідомої активної участі усіх верств населення у впровадженні роздільного збирання компонентів ТПВ. Внаслідок проведення інформаційно-просвітницької діяльності можливе попередження утворення відходів, що є найпростішим способом управління відходами. До прикладу, є потреба інформувати населення про необхідність зменшення відходів шляхом змінення

одноразових речей на багаторазові, а також ознайомлення з загальними правилами сортування.

Основні рішення та показники стосовно системи санітарного очищення беруться за основу та підлягають уточненню на наступних стадіях проектування та при розробці спеціалізованої схеми санітарного очищення.

7.10 Утримання домашніх тварин в населених пунктах

Для вирішення питання поводження з безпритульними тваринами на території смт Лисянка на наступних стадіях проектування є необхідність створення центру поводження з безпритульними тваринами із дотриманням нормативної СЗЗ розміром в 300 м відповідно до вимог Наказів Державного комітету ветеринарної медицини України № 439 від 15.10.2020 р. «Про затвердження Положення про притулок для тварин» та № 438 від 15.10.2020 р. «Про затвердження ветеринарно-санітарних вимог до утримання тварин у притулках», Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження».

7.11 Вплив на клімат

Боротьба зі зміною клімату та запобігання зміні клімату – це система заходів, спрямована на скорочення викидів парникових газів і стримування процесу зростання середньої глобальної температури атмосфери Землі.

Глобальна зміна клімату та її місцеві прояви (підвищення середньорічної температури та тривалість спекотних посушливих періодів, частота та інтенсивність екстремальних явищ, зокрема, повеней, злив та ураганів) сьогодні є серед визначальних чинників, що безпосередньо впливають на екологічний стан територій, зміну характеру довкілля, здоров'я громадян, продовольчу безпеку, інфраструктуру, регіональний та місцевий розвиток.

Тож прояви зміни клімату, насамперед негативні, та їхні наслідки не можуть ігноруватися в процесі стратегічного планування і потребують систематичного моніторингу і розробки системи заходів з пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до неї природних екосистем, господарства, зокрема сільського, енергетичного сектору, а також захисту громадського здоров'я та інфраструктури.

Оскільки питання зміни клімату ще недостатньо висвітлені в екологічних методичних документах, тому для здійснення оцінки впливу на клімат для ДДП використано наступні елементи відповідно до рекомендацій Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 03.03.2020 року №26/1.4-11.3-5650 «Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування», що відображені у Таблиці 7.1.

Таблиця 7.1

Вплив рішень ДДП на зміни клімату

Елемент	Напрямок	Варіант	Ознаки
M-	пом'якшення (mitigation)	зменшення сумарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок проведення ДДП	<ul style="list-style-type: none"> - створення системи ефективних озелених територій різного призначення; - при проектуванні КОС надання переваги модернізованим локальним очисним установкам повного біологічного очищення, в результаті експлуатації яких зведені до мінімуму викиди ЗР, в тому числі ПГ; - максимально можлива оптимізація руху транспорту, системи його маневрування; - організація збирання, сортування та вивезення всіх видів відходів.
M+		збільшення сумарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок проведення ДДП	<ul style="list-style-type: none"> - розвиток виробничих, транспортно-складських та комунальних територій; - збільшення енерго-, ресурсо- та водокористування; - збільшення кількості транспорту, як вантажного, так і індивідуального.
Mt		одноразові великі викиди ПГ під час проведення ДДП	<ul style="list-style-type: none"> - великі витрати матеріальних та енергетичних ресурсів; - масштабні земляні роботи.
A+	адаптація (adaptation)	сприяння сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок проведення ДДП	<ul style="list-style-type: none"> - енергоефективність проєктних будівель, споруд та матеріалів; - розробка заходів, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання ДДП.
A-		зменшення сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок проведення ДДП	<ul style="list-style-type: none"> - збільшення потреб в усіх видах ресурсів та енергії, в першу чергу електроенергії, води; - збільшення викидів забруднюючих речовин за рахунок функціонування запроектованих виробничих, транспортно-складських та комунальних територій.

Таким чином, оцінка впливу ДДП на клімат складається із комбінації п'яти елементів: M-, M+, Mt, A+ та A-. Для отримання кількісних значень елементів M+ та M- потрібно розрахувати поточні середньорічні сумарні викиди та поглинання ПГ від території чи регіону та оцінити середньорічні сумарні викиди та поглинання ПГ після завершення ДДП. Наразі кількісний вплив на клімат оцінюється в тоннах CO₂-еквіваленту.

На наступних стадіях проектування, а саме стадії «Робочий проєкт» є необхідність розрахунку

кількісних значень елементів М+ та М-.

7.12 Планувальні обмеження

У проєкті генерального плану враховані всі існуючі та передбачувані джерела екологічного впливу на стан та якість компонентів навколишнього середовища. Територіально планувальна організація ГПТ запропонована з урахуванням всіх планувальних обмежень (згідно з ДБН Б.2.2-12-2019 «Планування та забудова територій», ДСП 173-96). У результаті аналізу природно-екологічної ситуації складена Схема планувальних обмежень (Таблиця 6.1), яка стала однією із основних для вибору конкретних ділянок забудови. Від усіх виробничих, комунальних об'єктів, приміщень та ділянок – тобто від джерел шкідливості та забруднення навколишнього середовища, до меж громадської забудови, а також територій та об'єктів зеленого будівництва загального користування та місць відпочинку в обов'язковому порядку необхідно встановити та дотримуватись санітарно-захисних зон (СЗЗ) (згідно з ДСП 173-96) з метою забезпечення оптимальних умов життєдіяльності людини. Територія санітарно-захисної зони не повинна розглядатись як резерв нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту та розширення території, її територію вимагається озеленювати із врахуванням пило-, газо- та димостійкості рослин.

Таблиця 7.2

Схема планувальних обмежень

Об'єкти, території	Нормативна СЗЗ, охоронна зона, санітарної охорони (м)	Нормативний документ
Існуюче використання територій		
Підприємство I клас небезпеки	1000 м	ДСП 173-96
ЛЕП - до 1 кВ - до 20 кВ - до 35 кВ	2 м 10 м 15 м	Правила охорони електричних мереж (Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2022 р. № 1455)
Противопожежний розрив	50 м	Правила пожежної безпеки України
СТО, АЗС, мийка	50 м	ДСП 173-96
Трансформаторна підстанція	3 м від огорожі	Правила охорони електричних мереж (Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 1997 р. № 209)
Залізнична станція	100 м	ДСП 173-96
Автостанція	100 м	ДСП 173-96
Гаражі – до 300	35 м	ДСП 173-96
Очисні споруди господарсько-побутової каналізації	150 м	ДСП 173-96
Склад нафти	100 м	ДСП 173-96

Об'єкти, території	Нормативна СЗЗ, охоронна зона, санітарної охорони (м)	Нормативний документ
Склади зберігання с/г продукції	50	ДСП 173-96
Середня річка, водосховище та ставки площею більше 3 га	50 м	Стаття 88 Водного кодексу України
Струмок без назви та ставки площею менше 3 га	25 м	Стаття 88 Водного кодексу України
Свиноферма : –до 75 голів	100 м	ДСП 173-96
Елеватор	100 м	ДСП 173-96
Завод будівельних матеріалів	100 м	ДСП 173-96
ГРП	300 м	ДСП 173-96
Пилорама	100 м	ДСП 173-96
Хлібзавод	50 м	ДСП 173-96
Підприємства по обслуговуванню автомобілів	50 м	ДСП 173-96
Столярний цех	50 м	ДСП 173-96
Склад добрив	400 м	ДСП 173-96
Складські приміщення	50 м	ДСП 173-96
Виробництво бетонних виробів	100 м	ДСП 173-96
Кладовище традиційного поховання - діюче	300 м	ДСП 173-96
Навчальне господарство Лисянського професійного аграрного лцею	300 м	ДСП 173-96
Залізничні колії	100	ДСП 173-96
Молокозавод	50	ДСП 173-96
Елеватор	100 м	ДСП 173-96
Столярний цех	50 м	ДСП 173-96
Ветеринарна клініка	200 м	ДСП 173-96
Проектне використання території		
Виробничі території V класу небезпеки	50 м	ДСП 173-96
Септики	5 м	И.3 ДБН Б.2.2-12:2019
Водоочисна установка	15 м	
Фільтруючий колодязь	8 м	И.3 ДБН Б.2.2-12:2019
Поле підземної фільтрації	15 м	И.3 ДБН Б.2.2-12:2019
Перший пояс охорони	30 м (після проекту	Постанова від 18 грудня 1998 р №2024

Об'єкти, території	Нормативна СЗЗ, охоронна зона, санітарної охорони (м)	Нормативний документ
джерел водопостачання	землеутрою)	Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів
Виробничі території IV класу небезпеки	100 м	ДСП 173-96
Сонячна електростанція	50 м	ДСП 173-96
Кладовище традиційного поховання -діюче -закрите (по закінченню кладовищного періоду)	- 300 м - 100 м	ДСП 173-96
Трансформаторні підстанції -від житлових будинків -від оздоровчих закладів - від лікувальних закладів	-10м -15 м -25 м	Правила охорони електричних мереж (Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 1997 р. № 209)

7.12.1 Правовий режим в СЗЗ

У санітарно-захисних зонах не можна допускати розміщення:

- житлових будинків з прибудинковими територіями, гуртожитків, готелів, будинків для приїжджих, аварійних селищ;
- дитячих дошкільних закладів, загальноосвітніх шкіл, лікувально-профілактичних та оздоровчих установ;
- спортивних споруд, садів, парків, садівницьких товариств;
- охоронних зон джерел водопостачання, водозабірних споруд та споруд водопровідної розподільної мережі.

У санітарно-захисній зоні допускається розташовувати:

- пожежні депо, лазні, пральні, гаражі, склади (крім громадських та спеціалізованих продовольчих), будівлі управлінь, конструкторських бюро, учбових закладів, виробничо-технічні училища без гуртожитків, магазини, підприємства громадського харчування, поліклініки, науково-дослідні лабораторії, пов'язані з обслуговуванням даного та прилеглих підприємств;
- приміщення для чергового аварійного персоналу та добової охорони підприємств за встановленим списочним складом, стоянки для громадського та індивідуального транспорту, місцеві та транзитні комунікації, ЛЕП, електростанції, нафто- і газопроводи, свердловини для технічного водопостачання, водоохолоджуючі споруди, споруди для підготовки технічної води, каналізаційні насосні станції, споруди оборотного водопостачання, розсадники рослин для озеленення підприємств та санітарно-захисної зони.

На зовнішній межі санітарно-захисної зони, зверненої до житлової забудови, концентрації та рівні шкідливих факторів не повинні перевищувати їх гігієнічні нормативи (ГДК, ГДР). Проект організації СЗЗ слід розробляти в комплексі з проектом будівництва (реконструкції) з першочерговою реалізацією заходів, передбачених у зоні.

7.12.2 Правовий режим першого поясу ЗСО

Для поверхневих джерел водопостачання здійснюється:

- планування території для відведення поверхневого стоку за її межі, озеленення, огороження та забезпечення постійною охороною або охоронною сигналізацією;
- огороження акваторії буями, іншими попереджувальними знаками, встановлення над водоприймачами водозаборів бакенів з освітленням на судноплавних водних об'єктах;
- проведення будівельних робіт з метою відведення стічних вод у найближчу систему побутової каналізації чи на місцеві очисні споруди;
- встановлення водонепроникних приймачів для нечистот та побутових відходів з наступним їх вивезенням та дезінфекуванням у разі відсутності каналізації;
- обладнання водозаборів рибозахисними пристроями;

Для поверхневих джерел водопостачання забороняється:

- скидання будь-яких стічних вод, а також купання, прання білизни, вилов риби, водопій худоби та інші види водокористування, що впливають на якість води;
- перебування сторонніх осіб, розміщення житлових та громадських будівель, організація причалів плаваючих засобів, застосування пестицидів, органічних і мінеральних добрив, прокладення трубопроводів, видобування гравію чи піску, проведення днопоглиблювальних та інших будівельно-монтажних робіт, безпосередньо не пов'язаних з експлуатацією, реконструкцією чи розширенням водопровідних споруд та мереж;
- проведення головної рубки лісу;

Для підземних джерел водопостачання здійснюється:

- планування, огороження, озеленення та монтування охоронної сигналізації;
- каналізування будівель з відведенням стічних вод у найближчу систему побутової чи промислової каналізації або на місцеві очисні споруди, розміщені на території другого поясу ЗСО;
- відведення стічних вод за межі цього поясу;

Для підземних джерел водопостачання забороняється:

- перебування сторонніх осіб, розміщення житлових та господарських будівель, застосування пестицидів, органічних і мінеральних добрив, прокладення трубопроводів, видобування гравію чи піску та проведення інших будівельно-монтажних робіт, безпосередньо не пов'язаних з будівництвом, реконструкцією та експлуатацією водопровідних споруд та мереж;
- скидання будь-яких стічних вод та випасання худоби;
- проведення головної рубки лісу.

7.12.3 Правовий режим зони санітарної охорони:

Зони санітарної охорони створюються навколо об'єктів, де є підземні та відкриті джерела водопостачання, водозабірні та водоочисні споруди, водоводи, об'єкти оздоровчого призначення та інші, для їх санітарноепідеміологічної захищеності.

У межах зон санітарної охорони забороняється діяльність, яка може спричинити заподіяння шкоди підземним та відкритим джерелам водопостачання, водозабірних та водоочисних споруд, водоводами, об'єктам оздоровчого призначення, навколо яких вони створені.

Правовий режим земель зон санітарної охорони визначається законодавством України.

РОЗДІЛ 8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ

8.1 Обґрунтування вибору виправданих альтернатив

Нульова альтернатива - під час розроблення стратегічної екологічної оцінки проекту генерального плану смт Лисянка була розглянута альтернативна не впровадження та не реалізації проектних рівень даного документу державного планування.

У разі незатвердження проекту генерального плану смт Лисянка Звенигородського району Черкаської області та відмови від реалізації запропонованих рішень, – це призведе до неможливості покращення екологічної ситуації, забезпечення екологічної безпеки, розвитку економіки населеного пункту та збільшення кількості робочих місць, підвищення якості життя, покращення добробуту та здоров'я населення. Цей сценарій може розумітися, як продовження поточних (найчастіше несприятливих) тенденцій щодо стану навколишнього природного середовища: погіршення якості атмосферного повітря внаслідок емісії поллютантів стаціонарними та пересувними джерелами забруднення, порушення екологічної стійкості акваторій, а також ґрунтів внаслідок неорганізованої системи поводження з відходами, відсутності централізованого водопостачання та водовідведення тощо.

В такому випадку майбутній сталий розвиток смт Лисянка є проблематичним і несе за собою такі наслідки: погіршення екологічної ситуації (стану водойм, ґрунту та атмосферного повітря), неефективне використання земельних ресурсів та хаотична забудова будуть далі призводити до погіршення ландшафту загалом.

2. Максимально сприятливий сценарій – опис, оцінка та прогнозування ситуації у випадку реалізації запропонованих заходів із використанням інноваційних технологій на засадах сталого розвитку.

Така альтернатива опирається на порівняння розглянутих в Генеральному плані впливів на навколишнє середовище в результаті використання ділянок перспективної забудови. Порівняння альтернатив описує переваги та недоліки проекту Генерального плану. Як результат, було розглянуто можливі альтернативні шляхи функціонального використання ділянок для перспективного раціонального використання і мінімальним ступенем навантаження на навколишнє природне середовище.

3. Територіальна альтернатива – під час здійснення стратегічної екологічної оцінки було прийнято рішення про розгляд альтернативних варіантів розміщення кладовища та встановлення санітарно-захисних зон. Проведена оцінка потенційного впливу на стан довкілля та здоров'я населення з боку існуючого кладовища в межах населеного пункту підтвердила необхідність встановлення санітарно-захисної зони або перепрофілювання існуючої житлової забудови в межах 300 метрової СЗЗ.

Санітарно-захисна зона від території кладовища до житлових і громадських будівель повинна бути не меншою 300 м. При цьому, мають виконуватись вимоги ДСанПіН 2.2.2.028-99 «Гігієнічні вимоги щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України». Проаналізувавши існуючий рельєф та територію, яка історично склалася, було прийнято рішення про закриття існуючих кладовищ, що знаходяться на схід та південь від центральної частини селища зі зменшенням ССЗ до 100 (після 25 років з дня останнього поховання). Як альтернатива, пропонується відкриття нового кладовища в північно-східній частині населеного пункту, неподалік від існуючого, санітарно-захисна зона якого не буде виступати на територію житлової забудови.

В межах санітарної зони кладовища заборонено нове будівництво садибної забудови, реконструкція вже існуючих житлових будинків та необхідним є перепрофілювання існуючої забудови у об'єкти, які допустимі у СЗЗ кладовища.

8.2 Опис здійснення стратегічної екологічної оцінки

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність проектних рішень, обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо безпеки навколишнього середовища, а також оцінено вплив на навколишнє середовище в період реалізації даних рішень, надано прогноз впливу на оточуюче середовище, виходячи із особливостей планової діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Основним критерієм під час СЕО проекту містобудівної документації є її відповідність державним будівельним нормам, санітарним нормам і правилам України, законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Дослідження, які було проведено, методи і критерії, що використовувалися під час стратегічної екологічної оцінки.

Проведення стратегічної екологічної оцінки проекту документу державного планування Генерального плану смт Лисянка Звенигородського району Черкаської області відбувається відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» з використанням Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування (Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України № 296 від 10.08.2018р.).

При цьому були використані такі методи:

- історичний метод – вивчення та аналіз формування й розвитку об'єктів території проектування у хронологічній послідовності;
 - таксономічні методи – оцінка та ранжування ризиків впливу екологічних чинників на стан здоров'я населення та навколишнього середовища;
 - метод ведення екологічного моніторингу – запровадження постійних у часі спостережень за лабільним станом компонентів НПС;
 - аналіз проекту містобудівної документації щодо існуючої екологічної ситуації.
- Результатом застосування методів є:
- збір та аналіз інформації про поточний стан компонентів навколишнього природного середовища;
 - проведення аналізу слабких та сильних сторін проекту ДДП з точки зору екологічної ситуації, SWOT-аналізу (проаналізовано природні умови території, включаючи характеристику поверхневих водних систем, ландшафтів (рельєф, родючі ґрунти, рослинність та ін.), гідрогеологічні особливості території та інших компонентів природного середовища);
 - розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі водоспоживання та водовідведення, забруднення атмосферного середовища;
 - оцінено можливі зміни в природних та антропогенних екосистемах;
 - проаналізовано склад ґрунтів, особливості гідрогеологічних умов території населеного пункту;
 - проведення консультацій з громадськістю щодо екологічних цілей;
 - визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру;
 - проведення оцінки впливу проекту ГП на складові навколишнього середовища та на стан здоров'я й добробут населення;
 - моніторинг фактичного впливу впровадження проекту ГП на довкілля;

- розглянуто способи ліквідації наслідків реалізації генерального плану;
- особи, які приймають рішення, ознайомлені з можливими наслідками здійснення запланованої діяльності;
- проведено громадське обговорення у процесі розробки проекту містобудівної документації.

В ході проведення СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та сталого розвитку населеного пункту та підвищення якості життя населення.

Вище вказані методи та підходи базуються на ключових принципах прийняття екологічно безпечних рішень – попередження та запобігання шкодо чинному антропогенного впливу.

8.3 Ускладнення, що виникли в процесі проведення СЕО

Серед ускладнень, що виникли в процесі проведення стратегічної екологічної оцінки, можна виділити наступні фактори -мала кількість офіційних статистичних даних окремо по смт Лісянка. Таким чином висновки отримані в результаті аналізу статистичних даних мають певний відсоток похибки;

Відсутність таких даних на якості звіту позначилося не значним чином, але за наявності переліченої інформації точність та деталізованість звіту мала б вищий рівень, а пропозиції та рішення більший рівень обґрунтування.

РОЗДІЛ 9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Моніторинг довкілля – комплексна науково-інформаційна система регламентованих періодичних безперервних спостережень, оцінки та прогнозу змін стану навколишнього природного середовища з метою виявлення негативних змін і вироблення рекомендацій з їх усунення або послаблення.

Моніторинг довкілля здійснюється у відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України № 391 від 30 березня 1998 р. «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля». Система моніторингу спрямована на: удосконалення рівня вивчення і знань про екологічний стан довкілля; покращення оперативності та якості інформаційного обслуговування користувачів на всіх рівнях; підвищення якості обґрунтування природоохоронних заходів та ефективності їх здійснення; сприяння раціонального використання природних ресурсів та екологічної безпеки, сталого розвитку. Для цього проводяться систематичні спостереження за складовими природного середовища: атмосферне повітря, ґрунти, води тощо, аналізується його стан та надається прогноз щодо можливих змін.

Основною метою прогнозу є оцінка можливої реакції навколишнього природного середовища на прямий чи опосередкований вплив людини, вирішення задач раціонального природокористування у відповідності з очікуваним станом природного середовища.

В основі моніторингової оцінки лежить система кількісних і якісних індикаторів, що характеризують повноту та ефективність реалізованих рішень та який вплив це справляє на систему управління.

Екологічний моніторинг довкілля є сучасною формою реалізації процесів екологічної діяльності за допомогою засобів інформатизації забезпечує регулярну оцінку і прогнозування стану середовища життєдіяльності суспільства та умов функціонування екосистеми для прийняття управлінських рішень щодо екологічної безпеки, збереження природного середовища та раціонального природокористування.

Державна система екологічного моніторингу довкілля є інтегрованою інформаційною системою, що здійснює збирання, збереження та оброблення екологічної інформації для відомчої та комплексної оцінки і прогнозу стану природних середовищ, біоти та умов життєдіяльності, вироблення обґрунтованих рекомендацій для прийняття ефективних соціальних, економічних та екологічних рішень на всіх рівнях державної виконавчої влади, удосконалення відповідних законодавчих актів, а також виконання зобов'язань України з міжнародних екологічних угод, програм, проектів і заходів.

Екологічний моніторинг довкілля здійснюється за достроковою державною програмою, яка визначає спільні, узгоджені за цілями, завданнями, територіями та об'єктами, часом (періодичністю) і засобами виконання дії відомчих органів державної виконавчої влади, підприємств, організацій та установ незалежно від форм власності.

Суб'єктами Державної системи екологічного моніторингу довкілля, відповідальними за обов'язкове здійснення Державної програми екологічного моніторингу довкілля, є міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, які згідно зі своєю компетенцією отримують та обробляють дані про стан довкілля і виробляють відповідні рішення щодо нормалізації або

поліпшення екологічної обстановки, раціонального використання і забезпечення якості природних ресурсів

Таким чином моніторинг впливу на довкілля який проводиться суб'єктом моніторингу є обов'язковою умовою при здійсненні планової діяльності: - проведення моніторингу стану забруднення атмосферного повітря; - щорічне проведення контролю якості повітря на межі санітарно-захисної зони та найближчих житлових забудов, на договірній основі акредитованою лабораторією; - контроль за дотриманням допустимих рівнів і тривалості дії шуму; - контроль за вмістом хімічних речовин у скидних водах після очисних споруд.

**Моніторинг наслідків виконання документа державного планування Генерального плану смт Лисянка
для довкілля, у тому числі для здоров'я населення**

<i>Об'єкт моніторингу</i>	<i>Параметри моніторингу</i>	<i>Періодичність</i>	<i>Суб'єкт моніторингу</i>	<i>Значення параметрів моніторингу на момент затвердження ГП</i>	<i>Значення параметрів моніторингу за кожен рік проектного періоду</i>
Тверді побутові відходи	Загальна кількість утворених відходів на території населеного пункту смт Лисянка (Табл. 11.2 ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій»)	Кожен квартал проектного періоду ГП з моменту затвердження ДДТ	Лисянська селищна рада	2 403 т/рік.	Заповнюється щокварталу за кожен рік проектного періоду ГП з моменту затвердження ДДТ
Ресурсоцінні компоненти відходів	Кількість зібраних відходів як вторинної сировини від загальної кількості утворених відходів			0 кг/рік	
Ландшафтно-рекреаційні та озеленені території	Площа озелених територій			22,7 га	
Централізоване водопостачання				На момент розробки ГП в адмін. межах смт Лисянка наявне централізоване водопостачання, але не на всій території населеного пункту. Існуюче обладнання в поганому стані	

Централізоване водовідведення				На момент розробки ГП в адмін. межах смт Лисянка наявне централізоване водовідведення, але не на всій території населеного пункту. Існуюче обладнання в поганому стані	
Дощова каналізація				Існуюче обладнання в поганому стані	

РОЗДІЛ 10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки проекту Генерального плану смт Лисянка виявлена відсутність ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі і для здоров'я населення, що в першу чергу пов'язано із відсутністю проектування, будівництва чи функціонування потужних матеріальних об'єктів виробничого призначення та віддаленості дислокації населеного пункту від державних кордонів.

РОЗДІЛ 11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Головною метою проектних напрямків генплану смт Лисянка є поєднання розвитку сільського господарства та виробничого комплексу зі створенням можливостей оптимальної взаємодії всіх структурних елементів, що дозволить максимально ефективно задіяти людські ресурси із попутнім забезпеченням екологічної безпеки населеного пункту.

Фундаментом перспективного сталого розвитку є покращення умов життєдіяльності населення – забезпечення ефективного комунального забезпечення: прокладання централізованого водопостачання та водовідведення на свій території населеного пункту, запровадження системи санітарної очистки території населеного пункту та екологічно безпечної системи поводження з відходами, разом із оздоровленням довкілля та раціональним використанням природних ресурсів шляхом підвищення екологічної культури та освіченості жителів.

Суттєвого негативного впливу на повітряне, водне, геологічне середовища, ґрунти, рослинний та тваринний світ, кліматичні і мікрокліматичні умови району, техногенне та соціальне середовища під час експлуатації існуючих і проєктованих підприємств не передбачається.

Позитивні аспекти від реалізації планованої діяльності:

- зменшується ймовірність виникнення аварійних ситуацій які мають негативні екологічні наслідки та негативний вплив на здоров'я населення;
- зменшення техногенного навантаження на навколишнє природне середовище;
- збільшення площі природно-заповідного фонду;
- поліпшення стану водних об'єктів;
- покращення рівня екологічної освіти населення.

Враховуючи вищенаведене негативного впливу на стан навколишнього середовища планована діяльність розташування проєктних об'єктів на території населеного пункту в проєктних межах не спричинить.

При впровадженні планової діяльності можливі наступні ймовірні впливи планованої діяльності на складові навколишнього середовища:

- здоров'я населення – допустимий вплив в рамках проєкту не несе загрози для здоров'я населення. Вжито усіх можливих заходів для зменшення негативного впливу від промислового виробництва, ведення сільського господарства та транспортної мережі;

- стан флори, фауни, біорізноманіття – порівняно з існуючою ситуацією, негативний вплив на стан природного середовища буде частково зменшено. Планується збільшення площі зелених насаджень що позитивно вплине на видове різноманіття та загальний стан флори і фауни в місцевості;

- земельні ресурси, ґрунти – запропоновано ряд природоохоронних заходів при виконанні яких можливо запобігти або зменшити забруднення ґрунтового покриву місцевості;

- водні ресурси – запропоновано провести централізовану каналізаційну систему із водоочисною станцією, дощову каналізацію та упорядкувати прибережну захисну смугу поруч з річкою Гнилий Тікич, річкою Лиска та ставками, які розташовані в межах населеного пункту. Такі заходи зменшать ймовірність потрапляння забруднюючих речовин до водойми та дадуть

можливість здійснювати контроль за дотриманням законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення.

- атмосферне повітря – проведення моніторингу за станом атмосферного повітря, рекомендується встановити стаціонарні пости спостережень в центральній та промисловій частинах населеного пункту;

- кліматичні фактори – негативних впливів не передбачається. Змін мікроклімату в результаті планованого будівництва не очікується. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів діяльності на навколишнє середовище відсутні;

- матеріальні об'єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину – негативних впливів не передбачається. Історико-архітектурним планом передбачено визначення та захист об'єктів історико-архітектурної спадщини;

- соціально-економічні умови – позитивний вплив, створення додаткових робочих місць, збільшення надходжень у місцевий та державний бюджет, створення зеленої зони для відпочинку;

- утворення відходів – вплив на довкілля за фактором здійснення операцій у сфері поводження з відходами буде носити довгостроковий характер, в той час за рахунок відповідності діючим нормативам негативного впливу від планованої діяльності на довкілля за рахунок поводження з відходами не очікується. Вплив на довкілля, зумовлений операціями у сфері поводження з відходами, є допустимим;

Також проектом передбачено впорядкування території з дотриманням організаційно-господарських, санітарно-гігієнічних, протипожежних, інженерних та інших вимог відповідно до ДБН Б.2.2- 12:2019 «Планування та забудова територій» та ДБН Б.1.1-15:2012 «Склад та зміст генерального плану населеного пункту» та ДСП № 173:96 «Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів».

Отже, в ході проведення стратегічної екологічної оцінки проекту Генерального плану смт Лисянка Звенигородського району Черкаської області було окреслено першочергову пріоритетність утвердження екологічної безпеки та захисту навколишнього природного середовища, що у свою чергу слугують гарантими високого рівня безпеки населення, покращення стану здоров'я селян та екологічної ситуації населеного пункту. Проектом документу державного планування враховані наявні проблеми населеного пункту і запропонована найбільш екологічно доцільна та економічно вигідна його територіальна організація та подальший сталий розвиток.

Додатки